

ELŐFIZETÉS

HELYZEN:

Egy évre ..... 24 hónap.
Egy hónap ..... 2 hónap.

VIDÉKEN:

Egy évre ..... 28 hónap.
Egy hónap ..... 3 k. 40 f.

HIRDETÉS:

4-hasábos példát az összeg 20 fillér.
minden következőn 10 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 107.

KIADÓHVÁLYAL:

Aradi Népolda Rézvény-
Könyvnyomda.

Arad, Könyvnyomda-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 164.

Arad, 1915.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Kedd, szeptember 14.

Dubnotól keletre elértük a vasutvonalat.

(Olasz tüzéség sikere saját állásai ellen.)

Budapest, szeptember 13. (Hivatalos.)

Orosz hadszíntér:

Az oroszoknak keletgalíciai harcainak elleni támadásai egyre tartanak. A Szereth torkolatánál erős ellenséges haderőt vertünk vissza. A harc számos ponton lövészárkainkban vívott kézitusáig fejlődött. Strusowtól délnyugatra az oroszok több előretörése ütegeink keresztüzében omlott össze. Más támadásokat szuronynyal vertünk vissza. A Tarnopolnál küzdő szövetséges csapatok éjjel Kozovatól és Jeziernétől keletre fekvő magaslatokon berendezett hadállásokba vonultak, amelyek a Strypa középső szakaszának keleti partján levő harcvonalunkhoz csatlakoztak. Az ellenség ezt a mozdulatot nem zavarta. Nowo-Alexineonél heves harcok folynak. Dubnotól keletre csapataink a vasutvonalig nyomultak előre. Durazno vidékén az ellenséget több ponton visszazoritottuk. Itt különösen a bécsi huszonnegyedik számú Landwehr-ezred tünt ki. Litvániában tegnap Skutacy falu bevételénél kilenc tisztet és ezer főnyi légénységet fogtunk el, valamint öt gépfegyvert zsákmányoltunk.

Olasz hadszíntér:

A tenger melléki harcvonalon tegnap Flitsch és Tolmein vidékén a harcok változatlan hevességgel folytak. Ujra súlyos veszteségeket okozva vertük vissza az olaszok öszes támadásait. Csapataink a hadállásaikat mind kivétel nélkül megvédték. Flitsch vidékén az ellenség miután előzőleg délelőtt egy Rombon ellen intézett támadás és a hegy lejtőben megkísérelt áttörés meghiúsult, délután Javorcsek és Golobar planina ellen intézett délnyugat felől támadást. Estére ezt a támadást is visszavertük. Az olasz tüzéség saját gyalogsági gyülekező helyeit látható sikerral fogta tűz alá. Visic szakaszon, ahol az ellenség már a tegnapelőtti harcban több mint ötszáz embert veszített, tegnap újra összeomlott az olaszok egy támadása. A tolmeini hídfő ellen az ellenség négy sikertelen támadást intézett. Tovább délre aránylag csend uralkodott. A tiroli harcvonalon az ellenség eddigi kísérleteihez hasonló sikertelenséggel próbálta meg újra, hogy a Popena szakaszon levő hadállásainkat megközelítse. A határhíd előtt száznál jóval több olasz hulla fekszik. Hster altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Elérték a Vilna-dünaburgi-pétervári vasutat a németek.

— Mackensen Pinsk felé üldözi az ellenséget. —

Berlin, szeptember 13. (Hivatalos.)

A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

A helyzet változatlan. Egy ellenséges repülőgépet Courtrainnál, egy másikat a monte-auconi erdő fölött Verduntól északnyugatra lelőttünk. Az elsőnek utasait foglyul ejtettük, a másodikban ülők meghaltak. A legutóbbi éjszakán Southend erődítése ellen hajtottunk végre egy légi támadást.

Keleti hadszíntér:

Hindenburg tábornagy hadcsoporthja.

A Düne balpartján Friedrichstadt és Jakobstadt közt az ellenséget több állásból kiverték. Tovább délre kitért az ellenség, az utána nyomuló német csapatok éllel elérték az Eckengrafenből (Jakobstadtól harminc kilométernyire délnyugatra) Bakisohkibe vezető országutat. A kupisky-dünaburgi vasut és Viljának Vilna alatti része között az előnyomás szintén serényen halad. A Vilna-dünaburg-szentpétervári va-

sutvonalat több ponton elértük. A Grodnótól keletre levő Njemen-hajlásban az üldözést folytatjuk. A Zelwianka mellett az ellenség több erős ellentámadását visszavertük. Tegnap több mint háromezerháromszáz orosz elfogtunk, egy ágyut és két gépfegyvert zsákmányoltunk.

Lipót bajor herceg tábornagy hadcsoporthja:

Az ellenség visszavonulóban van. Nyomon követjük. Több mint ezer orosz elfogtunk.

Mackensen tábornagy hadcsoporthja:

Az ellenség ellenállását az egész arovonalon megtörtük és Pinsk irányába üldözzük.

Délkeleti hadszíntér:

A német csapatok tegnap Tarnopoltól nyugatra és délnyugatra az ellenség több erős támadását véresen visszaverték és közben néhány orosz elfogtunk. Njzaka pedig az ellenségtől háborítatlanul eddigi állásunktól néhány kilométernyire nyugatra levő kedvező állást foglaltunk el. Legfelsőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Az amerikai szabadság.

Arad, szeptember 13.

A szabadság országának, az emberi jog birodalmának teremtette meg Washington György az északamerikai Egyesült-Államokat. Háromszáz és egynéhány esztendő elég volt arra, hogy a világ elé ideálnak állított ország lesüljedjék a milliárdos rab-szolgatartók, az abszolút tőkehatalom és a mindent eltipró legfelsőbb üzleti érdekek államává.

A munició-gyárosok trösztje csinál törvényt, erkölcsöt és politikát az U. S. A.-ban. Az Egyesült-Államok népe hiába borzad attól a szereptől, a mely a világháboruban Amerikának jut, hogy egyre gyártsa és küldje az öldöklő szerszámokat Európába, hogy ezzel irtózatossabbá, gyilkosabbá tegye és minél hosszabbá tegye a háborút, a mely Amerika nélkül bizonyára rég eljutott volna a békekötésig. Az Egyesült-Államok törvényeiben tilos a gyilkosság, a gyilkosságnak elősegítése, az Egyesült-Államok politikája a legszigorubb semlegességet hirdeti: a valóságban mégis szitják, fegyverrel táplálják a tömeggyilkolást és segítséget nyújtanak — ha mindjárt szabott áron is.

— az európai csatatereken küzdő felek egyikének.

Es a híres szabadság, a szép emberi jogok? Amerika kényszeríti a hozzá bevándorolt idegen állampolgárokat, hogy a saját honfitársaik élete ellen szegzett fegyverek és hadiszerek gyártásában részt vegyenek. Nem érte be azzal, hogy ezek az emberek elhozták az ő világból a maguk vérért, a maguk izmát, a maguk agyát, hogy annak munkájából az amerikai meggazdagodás még szédtöbb iramban haladjon: oda akarja szorítani a német, a magyar munkást, hogy ágyugolyót öntsön, amelynek tölteléke talán az otthon hagyott testvért, fiút fogja megölni: ha ezt nem csinálja, haljon meg éhen!

A mikor pedig az osztrák-magyar monarchia amerikai követe, a ki diplomáciai állásában se szűnik meg hazájának fia lenni, figyelmezteti amerikai honfitársait kötelességükre, a mikor lelkiismeretükhöz szól és arra inti őket, hogy ne dolgozzanak a munició-gyárakban: akkor a meg-

sértett tröszt-érdek siet érvényesíteni mindenható erejét s ráparancsol az Egyesült Államok kormányára, hogy ezért elégtételt szerezzen. A milliárdos társaság becsöngeti a „hallja maga Wilson“-t — és az engedelmes elnök siet diplomáciai affért csinálni a dologból.

Valamikor a sztrájkoknál is tisztelték odaát az egyéni szabadságot, és azt a jogot, hogy a munkásokat lehessen fölvilágosítani, irányítani. Most, amikor a munició-firmák legjobb üzletéről van szó, el kell némulni mindennek, érzésnek, becsületnek, tisztességnek és jognak.

Ut még az óra, hogy a tengereken megint megindulnak a nagy hajók. Visszajönnek még a kivándorolt milliárdosok óriási ketrecéből. A „szabadság országában“ föllevenítették a rabszolgatartást, amelyet száztíz éve töröltek el, még pedig sokkal kegyetlenebb formában, ahogy száztíz év előtt csinálták. Haza, haza erről a földről!

Félmillió nyereség 2000 malacon.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 13.

Mig a hatóságoknak legnagyobb gondjuk ma, hogy a hihetetlenül megnövekedett életszempont mellett hogy biztosíthassák a nagy tömegek megélhetését, betevő falatját, mig a kereskedőkre, iparosokra, főleg azonban az úgynevezett „lateimer“ osztályra mázsányi teherként nehezedik a háború, sokaknak kis egzisztenciáját fenyegeti összeomlással, a kiválasztottak, a szerencsések, a kik a véletlent, a körülményeket kellő pillanatban és kellő módon használták fel, nagy vagyon birtokába jutottak.

Valóságos legendák keringenek a község körében azokról a kereskedőkről, vállalkozókról, spekulánsokról, akik egy-egy szerencsés ötlet, vagy ami ennél nem sokkal több, egy-egy szerencsés „kötés“ révén horribilis vagyonnak vetették meg alapját, vagy már meglévő vagyonukat duplázták meg. A háború, a behozatal szünetelése, a fogyasztás és kereslet fokozódása, egyszerűen az, amit kereskedői nyelven „konjunktúrának“ neveznek, százalékokban alig kifejezhető hasznot juttatott azoknak, akik „konzum“, főleg pedig élelmiszerekkel kereskedtek.

Különösen nagy most a „konjunktúra“ a sertéskereskedeleme terén. A disznóhús ára, dacára annak, hogy a háború kezdete óta folytonosan növekedett, a legutóbbi időben ismét alaposan megdrágult. Így történhetett, hogy még azok is, akik ez év májusában, júniusában vásároltak disznót, akkor még aránylag olcsó árak mellett, már négy-öt száz darabnál is ma nyereségüket százezrekbe számíthatják. Sokat beszélnek azonban egy békésosabai malomtulajdonos szerencséséről, aki kétezer darab disznóval spekulálva több, mint fél millió koronát nyert.

Harszti Lajos dús gazdag békésosabai malomtulajdonos a múlt év őszén alacsony árak mellett, körülbelül két koronájával fizetve az élősúly kilóját 2000 darab malacot vásárolt Almásy gróf uradalmától. A kétezer malacot — amelyek ilyenformán neki körülbelül 200,000

koronába került — tíz hónap alatt Kőbányán felhizlatta s a múlt hét szerdáján adta el őket Budapesten Gránwald Lipót budapesti sertésbizományosnak élősúlyban különként négy koronáért. A disznókat tehát, amelyeket 200,000 koronáért vett, körülbelül 1.600,000 koronáért adta el s ha le is számítjuk ebből az összegből azt, amennyibe a disznók felhizlata, tíz hónapi tartása került — szakértők szerint 7—800,000 koronát — még akkor is az üzlet 6—700,000 koronát jövedelmezett tisztán.

Sokat beszélnek szakkörökben egy bécsi sertésbizományos szerencséséről is. A sertésbizományos, K. Imre másfél évtized előtt még egy aradi biztosító intézetnek volt hivatalnok a Aradon a lehető legszerényebb viszonyok közt élt. A véletlen Aradról Bécsbe sodorta, ahol a Schieffelder és Fia cég. a monarchia első sertésbizományosának szolgálatába lépett. Szorgalmasan és szerencsével dolgozott, a háborús konjunkturákat pedig annyira ki tudta használni, hogy szakmabeliek szerint a háborús év folyamán majdnem fél milliót keresett, cége pedig ma harmadik helyen áll a monarchiában.

A béke programja. Berlinből jelentik: A Welt-Wohlfahrts Komitee, melynek Löwenthal Ede dr. berlini publicista az elnöke, a világháború befejezésére „semmitéle oldalról nem befolyások“ programot állított össze. Kuriózusmód az egyébként egészen magántermészetű elmeterméket a következőkben ismertetjük: 1. Október 15-én az összes háborús hatalmak beszüntetik az ellenségeskedést. 2. A belga királyság egy új uralkodó alatt a német birodalom szövetséges állama lesz. 3. Szerbiát átadják az osztrák-magyar monarchiának. 4. Az új lengyel királyság külön uralkodóval a német szövetséges államok közé lép. 5. Finnország, Livland és Kurland a porosz királysághoz csatoltatik. 6. Franciaországnak a német csapatoktól megszállott részét kiürítik, viszont Calais és Dünkirchen német birtok marad. 7. Az Adriai partvidék egy részét Olaszország átadja Ausztriának. 8. Az államok világegyetemes alakul nemzetközi békebiróság-melynek ítéletei kötelezők és melybe való való belépésre a világ minden államát fel-szóhtják.

Felmentették a gyilkossággal vádolt Demb- családot.

(Az aradi esküdtek verdiktje.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 13.

Vasárnap ítélkezett az aradi esküdttörzség Demb György és társainak bűnügyében. Az esküdtek a védőbeszéd meghallgatása után nem kis meglepetésre felmentették az összes vádlottakat, akiket a törvényszék rögtön szabadlábra helyezett.

Hat év előtt a padláson felakasztva találták Serán Pável esigérgyarmati lakost, Demb György vejét. Minden jel öngyilkosságra mutatott s az esetet már el is felejtették a faluban, mikor ez év elején megjelent a csendőrségen Serán felesége, Demb leánya s elmondta, hogy férjét apja, anyja és nagybátyja gyilkolták meg olyképp, hogy álmában felakasztották.

A vádlottak a vizsgálóbíró előtt beismerésben voltak, de a főtárgyaláson visszavonták vallomásukat. Az egyetlen ténytanú Demb György leánya, Szófia volt, aki a főtárgyalás, sőt a szembesítés során is megmaradt vallomása mellett. A vádbeszéd vasárnap délelőtt hangzott el s Gyene dr. kir. ügyész kérte az esküdteket, hogy mind a három vádlottat, Demb Györgyöt, Demb Györgynét és Morár Lázárt gyilkosság bűntettében mondják ki bűnösnek. Az ügyész után Nagy Sándor dr. emelkedett szólásra s másfél óráig, igen nagy koncepciójú védőbeszédet tartott. Védőbeszédében hangsúlyozta, hogy a vádnak két oszlopa van: a vádlottaknak a vizsgálóbíró előtt tett beismerése s Demb Szófia vallomása. A vádlottak azonban a vizsgálóbíró előtt csendőrkézen voltak s maga egyik kihallgatott tanú, egy próba-csendőr, akinek vallomására metsző ironiával mutatott rá a védő, vallotta, hogy egyik vádlottat fölényel fogva emelték le a kocsirol, aztán falhoz állították őket. Hogy ez mit jelent, azt az Aradi Közlönyben a napokban megjelent egy cikk felolvasásával illusztrálta Nagy Sándor dr. Aztán áttért a leány vallomására, amelyet szerinte csak az erkölcsi nihilizmus szülhetett. Bebizonyította, hogyha egyáltalán meggyilkolták Serán Pávelt, azt csak Demb Szófia segítségével tényleg, aki mellette aludt, de ha már nem is segédkezett a gyilkoságnál Demb Szófia, férjét feltétlenül megmenthette volna, ha álmából felrzza. Igazolta, hogy Serán meggyilkolása nem állott Demb György érdekében, végre szakszerűen bizonyította, hogy öngyilkosság történt, amit igazol, hogy a hullá nyakán csak egy barázdát volt, már pedig ha Seránt kétszer kötötték volna fel, ez kizárt dolog lenne, továbbá igazol az a körülmény is, hogy a hullán külsérelmi nyomok nem voltak.

Miclea Sevér dr. és Crisan György dr. szintén nagyhatású védőbeszédekkel támogatták ezeket az érveket, majd az ügyész replikájára maga és védőtársai nevében ismét Nagy Sándor dr. válaszolt. Az esküdtek rövid tanácskozás után felmentő verdiktet hoztak, mire a törvényszék a vádlottakat azonnal szabadlábra helyezte.

Román terroristák a központi hatalmak barátai ellen.

(A nemzeti gárda üzemel. — Elrabolt lapok. — Letartóztatták a vezéreket.)
— Távirati tudósítás. —

Bukarest—Szófia, szept. 13.

Bukarestben most „Nemzeti gárda” címen a központi hatalmakkal szimpatizáló román lapok ellen szövetség működik, amely ezeket a lapokat egyszerűen erőszakkal, ha kell az utcán, vagy a postahivatalban elszedi. Csaknem hihetetlenül hangzott e hír, amikor a gárda egészen nyíltan közölte programját, s íme, ma már megérkezik a hír, hogy a gárda megkezdte működését.

A romániai nemzeti becsület gárdája, délelőtt megakadályozta az utcákon és a kioszkokban a Zina, Minerva és Inainte eladását. Az egyes újságárúsító helyeken elragadták és elégették ezen lapokat. A jeles társaság délután folytatta tevékenységét. Ekkor már a Searara is rákerült a sor. Este 9 órakor a gárda tagjai összegyűltek a Mihai-Viteazul emlékoszlopánál, elfogták a Zina arra haladó újságkocsijait, a lapok ezreit főlhalmozták az emlékoszlop előtt és az egész hatalmas laptorlaszt meggyújtották. A gárda tagjai a „La Arme” című harci dal eléneklése után szépen eloszlottak.

Az eset következménye mindössze az volt, hogy a vizsgálóbíró maga elé idézte és kihallgatta a gárda vezérét, Drumarut.

A konzervatívpartinainte a botrányos eset kapcsán „Anarchiát akar a kormány” című cikkében a következőket írja:

— Hát nincsen ebben az országban felelős hatóság többé? Mondják ki egészen nyíltan, hogy nálunk a nyilvános rend és biztonság szemérmetlen fráterek zsákmánya lett, akik azt hiszik, hogy elérkezett a pillanat, amikor úgy garázdálkodhatnak Bukarest utcáin, mint a haramiák az erdőben. Anarchiát akar a kormány? Azt akarja a miniszterelnök, a belügyminiszter és az igazságügyminiszter, hogy mi védelmi szervezetet létesítsünk Mille Constantiu és Drumaru bandája ellen? Egyetlen rendezett államban sem tűrhet el a kormány egy olyan manifesztumot, amelyben Mille és Drumaru akciójukat bejelentették.

Letartóztatták a gárda vezereit.

Az első incidens alkalmával egyébként oly nagyra növekedett a zavargás, hogy a „gárda” elnökét, Drumarut a rendőrség letartóztatta a vizsgálóbíró utasítására továbbra is fogságban tartották. A zavargások folyamán Drumarun kívül még két erdélyi románt tartóztattak le, névszerint Fodort és Mihuoct.

A ruszofilék rémuralma ellen.

Bukarest. A bukaresti ruszofil klikk vakmerő akciót hirdetett és programjában a németbarát román sajtó expedálásának és eladásának erőszakkal való megakadályozását nyilatkoztatta ki. A vakmerő terv azóta meg is valósult és a gárda tagjai egyszerűen megtámadták több oroszellenes lap kocsijait, behatoltak a postahivatalokba, az elárúsítókhöz és az ököl jogával szereztek érvényt anarchisztikus programjuknak.

A komoly bukaresti sajtó felháborodását e hallatlan terrorra mostnyomon követi a román kormány hivatalos lapjának, a „Viitorul”-nak hosszabb cikke, amely érdeme szerint foglalkozik a „román nemzeti méltóság” védelmére alakult ezen gárda anarchisztikus és terrorisztikus üzemével.

A kormány hivatalos organuma a többek között a következőket írja:

— A nemzeti méltóság megvédelmezése a mi becsületünkre és méltóságunkra van bízva és nem az ököl bizonyítékára. És ha a mi nemzeti méltóságunkhoz bármiképpen is hozzá nyulnának, fölösleges is azt mondanunk, a felelősségre vonható férfiak azt sokkal nagyobb eredménnyel fogják megvédelmezni, mint a lármázók parányi csoportja, amelynek nálunk való garázdálkodása csakis az anarchisztikus mozgalmak által lehetséges. Epen azért tehát nem fogadjuk el azt, hogy egy szervezett államban néhány ember rémuralma érvényesüljön. Vannak törvényeink, amelyek épen úgy vonatkoznak a becsületes, mint a becstelen emberekre. A közbelépő hatóságok tehát nem tettek egyebet, mint a törvények és a közrend előtti tiszteletnek szereztek érvényt.

Román petroleumszállítás Törökországnak.

Bukarest, szeptember 13. A Constantzában megjelenő „Dacia” című ruszofil lap „telháborodással” jelenti, hogy a román pénzügyminiszterium megengedte a „Steaua Romana” petroleumtársaságnak, miszerint az alábbi mennyiségű petroleumot szállítsa Konstantinápolyba: 740.000 kgr. rattinált petroleumot 30.000 bádogládában; kétszázezer kgr. rattinált petroleumot ezer hordóban, kilencszázhatvanezer kgr. nyers ásványolajat hatezer bádogládában és kétszázezer kgr. nyers ásványolajat ezer tölgyta hordóban. Ennek a petroleum mennyiségnek a szállítását az „Anton” nevű gőzhajó eszközli, amelyet perzsa lobogó alatt német tisztek irányítanak s amely különösen ilyen szállítmányokkal jár.

Változások a bukaresti német követségénél.

Bukarest. A német kormány bukaresti követségéhez Müller korvett-kapitányt nevezte ki tengerészeti attaséul. A német tengerészeti attasé titkárául most Nast-Koill dr. osztották be.

Nem fogad el kitérő választ az entente Bulgáriától.

Róma. A Tribunának jelentik Szalonikiből: Az entente követel ismét megkezdtek a bolgár kormánnyal a tárgyalásokat a szerb válaszalapján. Az entente diplomáciája néhány napon belülré várja a bolgár választ, amely az entente hangulatánál fogva nem lehet többé kitérő.

Bulgária a rejtély.

Páris. A Havas-ügynökség jelenti Rómából: Jól értesült körök szerint Szerbia, Románia és Görögország hajlandók egy új Balkán blokkot alakítani. Bulgária magatartása azonban rejtélyes.

Bulgária meglepésétől fél az entente.

Genf. A Gazette Lansanne jelenti Párisból: A francia közvélemény azzal okolja meg, hogy Miklós nagyherceget a Kaukázusba helyezték, hogy Oroszország döntő győzelmét akar a döntő fronton elérni, mert a Konstantinápolyba vezető utat szabaddá kell tenni, még pedig sürgősen, mielőtt Bulgária az ententet kellemetlen meglepetésben részesíti.

Nem lesz új balkán szövetség.

Berlin. Rómából azt a hírt terjesztik, hogy új Balkán-szövetség van alakulóban. A Berlinben akreditált külföldi diplomaták ezt a híresztelést egyszerű hazugságnak minősítik.

Ultimátum menjen a szerbekhez.

Berlin, szeptember 13. A Lokalanzeiger jelenti: A Rjeccs a bolgár kérdéssel ekkor közöl, amelyben azt követeli, hogy a négyesszövetség ultimátummal kényszerítse Szerbiát, hogy engedékeny legyen Bulgáriával szemben. Az orosz újság szerint Szerbia politikája nyilvánvaló megsértése az 1912-ben kötött szerződésnek és csak az a célja, hogy Bulgáriát távolítsa az Adriai tengeről. Szerbia meg akarja akadályozni, hogy Bulgária az albán határon nagyobb területen legyen határos Görögországgal. Bulgária a legnagyobb türelmet tanúsította, a négyesszövetségnek tehát kell, hogy gondja legyen rá, hogy ezért visszakapja Bolgar-Macedóniát, amely még mindig a szerbek kezén van.

Tisztelettel kérjük t. előfizetőinket, hogy a lap kézbesítésére vonatkozó reklamációkat, avagy a lakhelyváltoztatást mindenkori a kiadóhivatallal közöljék, (Telefon 151.) mert másutt, pl. a lapkihordónál, vagy pénzbeszedőnél leadott címváltozások elkésve, vagy egyáltalában nem jutnak birtokunkba.

LEGUJABB.

Erkezett reggel 3 órakor.

Német repülők támadásai.

Gent. Német repülők tegnap újból bombázták a Páristól 40 kilométerre levő Compiègne-t és vidékét. A repülők bombái különösen a compiegnei pályaudvarban okoztak kárt.

Amsterdam. Londonból jelentik: A legutolsó éjszaka Zeppelinek ismét támadást intéztek Anglia keleti partjai ellen. Több bombát dobtak le, de sérülés sem történt és anyagi kár sincs.

Nagy a drágaság Angliában.

Kopenhága. A Szocialdemokrata című lap az angol munkások lapjának a Labour Leadernek cikkét közli. Az angol munkáslap szerint Angliában az árak átlag 34 százalékkal, némely cikkénél pedig 50 százalékkal emelkedtek. A békekötés után az iparban és kereskedelemben hanyatlás fog beállni, mely már most is nyomasztó helyzetet teremt.

Békeért agítainak Rómában.

Róma. A Messengeró jelenti: Rómában francia kiáltványokat osztogatnak, melyekben felszólítják a polgárságot, hogy agításon a béke érdekében.

Török tengeri harcok.

Konstantinápoly. Athéni angol jelentés szerint a szövetségesek egyik tengeralattjárója a legutóbbi napokban elsüllyesztette a Márvány-tengerben a Yar Hissar török torpedórombolót. Az állítólagos siker tisztára kitalálás. A pétervári távirati ügynökség pedig azt jelentette, hogy a Fekete-tengerben két orosz torpedónaszád megtámadta a Hamidie török cirkálót és két török torpedónaszádot. Két órai harc után a török hajók a Bosporusba menekültek.

Ezzel szemben a valóság az, hogy a Hamidie cirkálót orosz torpedórombolók megtámadták, de a cirkáló a támadást visszaverte. Az orosz naszádok elmenekültek a Bosporusból kifutó török hadihajók elöl. A török hajók közül egy sem sérült meg.

Románia a végleges bolgár állásfoglalás után dönt.

Bukarest. A hivatalos L'Independencz Roumaine szerint Románia politikájának irányát az szabja meg, hogy a bolgár politika milyen irányban lesz tisztázva.

Nikolajevics nagyherceget meggyilkolták.

Stockholm. A Stockholmes Tidnigen jelenti ma Haparandából: Torneában az a feltűnő hír terjedt el, hogy Nikolajevics Miklós nagyherceget, az új kaukázusi alkirályt meggyilkolták. A német és osztrák magyar rokkantak vonatai napok óta eimaradtak és ezt összefüggésbe hozzák azokkal a nyugtalanságok-

kal és zavargásokkal, amelyek Oroszországban kitörték. A nagyherceg ellen elkövetett titkos merényletről Norvégián keresztül is érkeztek hírek, ezeket azonban ez ideig nem lehetett ellenőrizni, hogy mennyiben felel meg a valóságnak.

Stockholm. Nikolajevics nagyherceg lapjának, a Vjedomostinak szerkesztőségében házkutatást tartottak. Több ezer nyomtatványt és kézikönyvet foglaltak le. A rendőrség azt az ötven embert, akik a nagyherceg ellen összeesküvéssel gyanúsítottak, szabadon eresztette.

Bulgária a központi hatalmak oldalán harmadik háborúra készül.

Páris. Az Havas-ügynökség értesülése szerint az a körülmény, hogy Bulgária megegyezett Törökországgal, illuzióriussá teszi az ententenek Bulgáriával való tárgyalásait. Az első eredménye meg is van Bulgária elhatározásának és ez a bolgár kikötők blokkolása. A másik következménye Bulgária lépésének az, hogy Szerbia és Görögország most már semmiféle területátadásra sem hajlandó. Bulgária ilyen helyzetben teljesen a központi hatalmak oldalára van kényszerítve és a bolgár poltikusok azt látják, hogy nincs más hátra, mint hogy a bolgárok ragadjanak fegyvert és harmadik balkáni háborúban igyekezzenek törekvéseiket megvalósítani. A bolgár kormány ez irányban való végső elhatározásával várakozik. Az Havas-ügynökség azt hiszi, hogy Bulgária az orosz harctéren a helyzet kialakulását várja meg, mielőtt Macedóniába bevinné csapatait.

Végsőig folytatják az oroszok a háborút.

Gent. A Journal jelenti: A cár elhatározta, hogy Nikolajevics nagyherceg összes híveit a hadsereg éléről eltávolíttatja. Russkij tábornok, a cár főkedvence, a háborút a végsőig folytatni akarja, a reakciós párttal együtt. A pétervári békebarátok is megbuktak.

A Zenta menekültjei.

Cattaró. A Zenta hadibajó három hőse a montenegrói fogságból megszökött. A hős matrózok azt beszélik, hogy Montenegroban elég jól bántak velük, de haza kíváncsoztak. Számos viszontagság után ériék el végre a határt.

A kiűritett Riga.

Stockholm. Riga majdnem teljesen üres. Naponta mégis számos német repülő jelenik meg a város felett. A repülők a vasutat bombázták.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Bajban vannak a színészek Békéscsabán. A Hódmezővásárhely című lap írja: Szomorú hírt közölnek velünk színészeink Békéscsabáról. Olyan részvétlenség mutatkozik a közönség körében, hogy az eddigi előadások üres házak előtt folytak le. Minthogy a színház az aradi téli előadásokat még nem kezdheti, azzal a kérelemmel fordulnak városunk nemesen érző és művészetpártoló közönségéhez, hogy 14-16 előadás tartására visszajönnének oda, ahol melag szeretettel fogadták és pártolták őket. Közönségünk bizonyára örömmel fogadja őket vissza erre a pár hétre, s tömeges színház látogatásával kiköszörüli azt a csorbát, amelyet a szomszéd város ejtett a zsebükön. Felkérjük a közönséget, különösen a volt bérletket, hogy szíveskedjenek Dócsics Elemér színházi bizottsági tagnál bejelenteni, hogy a bérletüket megtartják-e még 14 előadásra. A műsor új és régi jó darabokból fog állani. A társulat szeptember 14-én kedden kezdené meg az előadásokat. Közönségünk szíves jóindulatu figyelmébe ajánljuk a bajban lévő társulatunkat.

* Az aradi zenekonzervatóriumba a beiratások szeptember hó 1-én megkezdődtek. Műtermműlter József igazgató, Szabadság-tér. 2987

* A legújabb magyar filmek sorozata az Apollóban. Hiába is tagadnánk: az agylyok mindannyiszor felmerülnek, amikor magyar filmek kerülnek a piacra. Mindannyiszor elmondódik, hogy a magyar film nem lehet versenyképes a külföldiekkel, hogy nincs ideháza annyi pénz, oly tökéletes technikai készlettség, amelynek segítségével a magyar film is legalább oly jó legyen, mint amilyenek a külföldiek. És még a kicsinyesek ezt a sokszor hangzottatott kifogást koptatják: csendben, lármá és reklám nélkül készülnek a magyar filmek s ime, az első sorozat Trikolor-film első legnagyobb felelősség érzetével írhatjuk le, hogy technikai kivitel, rendezői ötletesség, színészi alakítások dolgában a magyar film nemcsak hogy utolérte, de sok dologban el is hagyta külföldi mestereit. Megjelenik az aradi Apolló-színház vásznán keddtől kezdve három napon át az első, teljes magyar moziműsor, amelynek gyártója, írója és rendezője mind magyar! A Trikolor-filmgyár első műsora változatos összeállításban három képből áll. Az első: A becsapott újságíró (komédia 2 felvonásban), a második: Tulyu és Tojyó (vigjáték 3 részben), a harmadik pedig egy hangulatos háborús dráma: Órház a Kárpátokban. A szerepeket kiváló magyar művészek játsszák: Gozon Gyula, Zilahy Gyula, Hadrik Anna, Horváth Jenő, Mészáros Alajos, Nagy Ibolya és Vándory Gusztáv. Az előlátható nagy érdeklődés miatt az előadások nem folytatólagosak. Az első előadás pont 5 órakor, a második 7 órakor és a harmadik 9 órakor kezdődik.

* Beiratkozás hegedű, zongora, ének és mimika tanulására Karbanak Ferenccel, Battyány-u. 21. 3447

* A báró büne. (Tengerészdráma az Urániában.) A színház tegnapi nagy képe tanúságot tett arról, hogy a német filmtermelés milyen elsőrangú dolgokat tud produkálni. Komoly ízlés, nagy technikai tudás párosul nemes készséggel ebben a műben. Nem a túlat rémdrámák, hanem a finom és minden részben kidolgozott jelenetek bilincselik le a nézők figyelmét. A téma maga is érdekes, mert egy szerelmi történet gyengéd meséjét növeli bonyolított történettel. A mi történet, az mind egyszerű és a mi fő, nagyszerű kivitelben látványos gyönyörűségeket nyújt. Az égő hajó, a menekülő tiszt küzdelme a hullámokkal, azután kalandja a kalózhajón, a bűnös ember viziút s végül a visszatérő hős megjelenése a bankár házában: mindezek a legidősebb jelenetek, melyeket vasznán láttunk. — „A rezervista álma” Ziehrer zenéjére készült magyar harci operette holnap az Urániában. 5

AZ ARADI KOZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— 151
Nyomda	— — — — 141

Véres harcok Tarnopol és Trembowla körül.

(Rowno eleste előtt. — A kiewi uton. — Oroszok kemény ellentállása Kelet-Galicia utolsó szakaszán. — Harcok a mocsártengerben.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 13.

Rowno várának eleste a hadi események során a legjelentősebbek közé fog tartozni, mert ezzel a volhiniai várháromszög szétesik és kivált az ut az osztrák-magyar csapatok előtt Kiew felé, továbbá a Szereth-Dnyeszter vonal, amely mögött az orosz sereg a galiciái határt védi, tarthatatlanná válik. Ez a célja a 350 kilométer hosszú déli front tizennégy nap óta tartó küzdelmének.

Luck és Dubno eleste után észrevették az oroszok a fenyegető katasztrófát, amely Puhalló tábornok hadserege részéről fenyegeti őket, amelynek gyors bekövetkeztét azonban az időjárás késlelteti. Allandóan esik, a folyók megáradtak, az utak ismét rosszak és Puhalló lovassága, amely a maláriás vidék minden veszedelmével küzd, nehezen vergődik előre.

Luck elfoglalása arra kényszerítette az oroszokat, hogy a Stry melletti állásaikat kiürítsék és a Putilowka-Radzivilow vonalra kellett visszavonulniok. Még szeptember elsején a Lucktól délre fekvő Torgowica hídfőt, amely az Ikra mellett van, tartani igyekeztek. Azonban éjszaka megkezdődött a visszavonulást és előőrseink 3000 oroszot fogtak el. Ismét váratlan segítséget kaptak. Nem tartalékokat kimeríthetetlennek mondott ember-rezervoárjukból, hanem nyugati szövetségeseik részéről, hanem az időtől. Megnyiták az ég csatornáit, a patakok folyókká lettek, iszapos rétek, csatakos utak akadályozták előnyomulásunkat. A lovak összeestek, a trén elakadt. Przemysl első felszabadításának napjai óta csapataink nem szenvedtek annyi fáradságot, mint most. Az ellenség ezt kihasználta és Dubno-Rowno várak vonalán akart megállni. A Goryn folyó, a Putilowka patak melletti Deraznó elmosásodott és elárasztott környéke, továbbá az Olyka melletti tavak és Mlynow, az Ikva folyó átjárója, voltak a támaszpontjaik. Az ellenség eme vonalak mögötti magaslatokon beásta magát és hogy közelükbe férközzünk, a mocsarakon kellett áttörnünk. Szeptember 8-án az osztrák Landwehr a Luck-Rowno uton Klowan felé tört előre és Mlynovon át az Ikva mellett Dubno irányába nyomult. Délután a Landwehr lovasság bevonult a várba. A bécsi hadosztály nyomon követte, míg a hadsereg jobb szárnya megszállta az erődöket és Werba tájékán csatlakozott Böhm-Ermolli hadseregéhez.

Böhm-Ermolli serege derékszögben nyomult előre a Puhalló sereg felé és a lemergi uttól délre igyekezett Dubnót elérni. Szeptember elején Böhm-Ermolli a Bug forrás vidékéről áttört a Szereth forrás vidékére, 5000 foglyot ejtett és elfoglalta Bródyt. Ettől északra egy kisebb csapat megszállta Berlint, egy nyomorult ruthén falut, amelyet német telepések alapítottak. Szeptember 8-án az egész hadsereg elfoglalva a Maku'ra magaslatot, Radzivilawtól Novo-Aleksiniécig a galiciái határon túl állott, az Ykwa és a Goryn forrás vidékeinél, Kremencstől délre és nyugatra. Szeptember 9-én és 10-én teljesen keleti frontot vett fel, mert az ellenség a megszárt Ykwa és a tavak mögött, valamint a Kremenc melletti magaslatokon állást foglalt.

Miután a cs. és kir. 5. hadtest a felső Zlota-Lipán átkelt, az oroszok kiűrtették az

egész folyó vonalát, mert északról a szárnyukat veszély fenyegette. Visszavonulásukkor gyujtogatós osztagaik elpusztították a falvakat, tanyákat. Brzezany kerületi székhelyet, melynek 13,000 lakosát magukkal vitték, teljesen felperzselték. A főtéren a Sobieszki-szobor ép, de a Zlota-Lipa két ága közt épült kastély füres, bepiszkolt, a hozzávezető gyönyörű hársfa alát a gránátok szétszaggatták a grófi renesszans-palotát, a könyvtár ki van fosztva. Hogy levegőhöz jussanak és a visszavonulást fedezhessék, az oroszok az őket üldöző Bothmer gróf seregei elé nagy erőket dobtak. A gróf oldalba kapta a támadó oroszokat és ezzel segített a szorongatott német és osztrák-magyar csapatokon, akik az ellenséget Zolosecig és Tarnopolig vetették vissza. Azóta váltakozó szerencsével folyik a harc a Szereth-vonalért.

Az oroszok már előbb erős hídfőállásokat építettek a Szereth keleti partján, különösen Tarnopolnál és Trembowlánál. A felső Szereth Zolosec és Tarnopol közt egy hasadékon folyik át és több tavat alkot. A Tarnopotól nyugatra fekvő tíz négy kilométer hosszú és egy kilométer széles, tehát valóságos tenger. A partjain bombamentes fedezékeket építettek és a kaszárnyául szolgáló egykori kastélyt várrá alakították át. A város nyugati szélén lövészárkok vonulnak el. Szeptember 7-én és 9-én az ellenség több ezreddel kitért a hídfőből, de a Szereth és Strypa közti alföldön kétszer visszavertük őket. Ezzel egyidejűleg a délebbre fekvő Trembowla hídfőnél is támadtak az oroszok.

Ez a városka a Gniezna torkolatához közel, a Szereth-től keletre, a hegyen épült vár lábánál fekszik. A városerdőtől nyugatra a Szereth Jazeionde kőbányái közt folyik el. Innen a béke idején százezer számra exportálják a kőszöri követ Perzsiába, sőt Kinába is. Könnyű volt ezeket az állásokat várszerűen kiépíteni és a Szereth, valamint a Gniezna közti magaslaton épült kolostort bevonni az erődítmények övébe. Bothmer gróf német és osztrák-magyar csapatai a Pantalicha nevű, a Szereth és Strypa közt elterülő síkságon voltak kénytelenek előrenyomulni, ahol egy fal nincs, hanem mocsár és álló víz az egész terület. Ezen a tükrös simaságu területen, ahol egy fedezék nem volt, háromszoros orosz túlerő támadta meg csapatainkat. A porosz gárda és osztrák-magyar megerősítés azonban megtámadta az előrenyomuló ellenséget, oldalba kapta és visszadobta. Ekkor Trembowlából kaptak az oroszok erősítéseket, de mint Höfer ma jelentette, visszavertük előretöréseiket.

Minél közelebb ér a Szereth a Dunajec torkolatához, annál mélyebbek és meredekebbek a partjai és ezért roppant nehéz akadályt alkot. Budzanow városka melletti hegyen egy kolostor áll, amelyet az ellenség felszerelt tüzéséggel, de a vörös keresztet lobogó mégis feltűzte rá. Az alsó Szereth szakasz már Pflanz-Baltin seregéé, amely Bucac elfoglalása után Czortkow felé vonult előre. Ezáltal az oroszok itt is a Szereth mögé kényszerültek visszavonulni, ahol a folyó fantasztikus parti sziklái és barlangjai nagyszerű buvóhelyül szolgálnak és úgy látszott, hogy az oroszok a szikla-

kat elfoglalni nem lehet. Éjjel azonban Pflanz-Baltin alpesi csapatai átkeltek a folyón, közel a felső Dnyeszter torkolathoz, míg tüzéségünk, egy más helyen ágyuzott, hogy megtévessze az ellenséget. Gyorsan utánuk nyomuló lovasság és alpesi csapatok rohammal elfoglalták a magaslatokat. A következő napokon az ellenség óriási erősítéseket kapott és dobott a magaslatot megszálló csapataink ellen, de nem tudta megakadályozni, hogy csapataink ne terjeszkedjenek eme rendkívül fontos helyen. Most már csak az oroszok balszárnya állja a helyét. Állásaik itt a kacskaringós Dnyeszter és a besszarábiai határ mentén húzódnak a Trajansáncig, ahol Románia határa kezdődik.

Fischer Eliz nem tud hadiadót fizetni.

(A milliomosnő panaszkodik. — Érdekességek a kivető bizottság előtt.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 13.

A hadi adók kivétele már csak pár napot fog tartani, mert a lista legnagyobb részét már letárgyalták. Azoknak adóját, akik eddig nem jelentek meg a bizottság előtt, kedden, szerdán vagy csütörtökön fogja a bizottság tárgyalni. A kivető-bizottság ma is tartott tárgyalást, melyen huszonegy aradi polgár adóját állapították meg. A pénzügyigazgatóság lajstromából ma ismét négy nevet törölt a bizottság. Baross Ferenc főszolgabíró, Herzig Ottó huszárezredes, Kádár József vállalkozó és Sági Henrik biztosítási titkár beigazolták, hogy a múlt évi jövedelmük nem haladta meg a huszezer koronát s ezért a bizottság nem vetett ki rájuk hadiadót. Lukácsy Lajos ügyvéd, Pollák Sándor téglagyáros, Grósz László bérlet és Müller József kelmefestő adóját mérsékeltek, míg Fischer Eliz háztulajdonos, Ring Géza bankigazgató, Fábrián Lajos dr. törvényszéki elnök, Krémer József pezsgőgyáros, Keresztes Gyula dr. tiszti főügyész, Vásárhelyi Janka háztulajdonosnő, Székely Miklós dr. törvényszéki bírósági, Steigenberger Mihály földbérlet, Deutsch Izidor órák, Kertész Béla terménykereskedő, Kertész Jenő terménykereskedő és Bársony Andor kereskedő hadiadóját a bizottság abban az összegben állapította meg, melyet a pénzügyigazgatóság javasolt.

Érdekes volt a bizottság tárgyalásán, hogy Fischer Eliz, a takarékoságáról ismert milliomos háztulajdonosnő személyesen jelent meg a bizottság előtt. Elpanaszolta, hogy jövedelme az utóbbi időben nagyon megcsappant, annyira, hogy nem lesz képes hadiadót fizetni. Bizonyítékokat terjesztett elő és mindent meg tett annak érdekében, hogy töröljék a hadiadózók névsorából, vagy legalább szállítsák le a reá javasolt összeget. A bizottság rövid tárgyalás után abban állapodott meg, hogy a pénzügyigazgatóság lajstromában megállapított 169600 korona évi jövedelem után, a javasolt 8560 koronát veti ki Fischer Elizre. Mikor a határozatot Fischer Eliz megtudta, méltatlankodva dobta magát a terem egyik székére. Majd sirva fakadt s mielőtt eltávozott ezeket mondotta ismerőseinek:

— Fognak még engem látni, hogy meztenül szaladgátok az utcán. Mindent le huznak rólam.

Ez a kesergés azonban nem hatotta meg a bizottság tagjait és Fischer Eliznek meg kell fizetnie a kilencedtízezer korona hadiadót.

Amerika municiót-gyártó fehér rabszolgái.

(Akik hazájuk ellen készítenek fegyvert. — Kilenc millió munkás gyárt hadiszert egyetlen ipari vidéken. — Amerikában élő aradi munkás levele.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 13.

Rövid bécsi híradás jelentette, hogy Dumba washingtoni osztrák-magyar nagykövetet visszahívják. A nagykövet visszahívását az Unio kormánya jegyzékben kérte, mert Dumba — mint egy amerikai lap tudósítónál, Archibald William-nál talált levélből kitűnt — az amerikai gyárakban az entente-nak municiót gyártó osztrák-magyar alattvalókat a municiógyártás késleltetésére igyekezett rábírní. Sokat foglalkoztak már maguk az Amerikában élő honfitársaink is azzal a képtelen és megalázó helyzettel, hogy rabszolgák módjára saját véreik és szövetségeseik ellen kell gyilkoló hadiszerteket gyártani az Unio milliárdosainak és újabb milliókra éhes trösztfejedelmének parancsára.

Nemrégiben idehaza félhivatalos színezett bécsi helyről a következő figyelmeztetést tették közzé:

— Megbízható hírek szerint semleges országokban, különösen az Amerikai Egyesült-Államokban Ausztria és Magyarország állampolgárai, mint munkások, mérnökök stb. oly üzemekben működnek, amelyek ellenségeink részére hadiszert gyártanak. Az ilyen kötelességükről megfélemlített állampolgárok, akik ily módon az ellenség hadieráját erősítik s a monarchia hadviselését megnehezítik, nemcsak súlyos erkölcsi kihágást követnek el, hanem az osztrák katonai büntető törvénykönyv 327. szakasza, illetve a magyar katonai büntető törvénykönyv megfelelő szakasza értelmében az állam fegyveres ereje elleni büntetést követik el. Ezt a büntetést az említett büntető törvénykönyvek 10—20 évi súlyos börtönnel, illetve kötél általi halállal büntetik. A büntetőjogi üldözést nem gátolja az hogy a cselekményt külföldön követték el.

Kétségtelen tehát, hogy közel jövőben kell valaminek történni az entente-municiót készítő amerikai osztrák-magyar alattvalók ügyében. A megélhetésükért dolgozó emberek megfelelő elhelyezéséről ideiglenesen más üzemekben kellene gondoskodni, vagy pedig családjuk kenyeréről a konzulátusok útján kellene gondoskodni.

Rendkívül érdekes és aktuális ilyen körülmények között az a levél, amelyet augusztus 1-i kelettel kapott egy sebesülten idehaza tartózkodó aradi katona kivándorolt öccsétől, aki az Unio fehér rabszolgáinak helyzetéről ezeket írja:

— Szomorú sorsodat, és szerencsétlenségedet, a mely ért, hogy lábad megeerült, fájó szívvel vettem tudomásul. Hiszem, hogy mire ezt a levelet otthon megkapjátok, már otthon leszel és Isten segítségével már jól leszel, bár nem tudom, hogy sérülésed milyen természetű. Amit most a lapokból olvasunk az osztrák és magyar hadseregről, az már több a hazafiságnál, több az elszántságnál, és több mint amit embertől kívánni lehet és hogy még meddig fog tartani, az Isten a megmondhatója.

Hogy mi itt mit olvasunk a háborúsól, az borzasztó. Az most a jó hír hosszú idő óta. Elsőben ma eisején jött meg a hír, hogy Varsót elfoglalták a németek és az osztrák-magyar hadsereg, hogy a muszka fejvesztve menekül el Lengyelországból és már kiabálják is a lapok, hogy most már biztos, hogy

Calais és Páris következik hamarosan, de azt állítják, hogy még bizony azzal sem lesz vége a háborúnak, mert Anglia nem enged még akkor sem, hogyha a francia és muszka már megadja magát. Azt mondják az angol lapok, hogy még Anglia egyedül le fogveszi a harcot a némettel, ő nem engedi magát legyőzteni, ha tíz évig is tart a háború, mert Amerika nagyban támogatja őket.

Amerika százszor több hadiszert gyárt a szövetségeseinek, mint amennyit ők maguk képesek előállítani s ma már mindenki tudja, hogy ha Amerika nem szállitana, úgy réges-régen vége volna a háborúnak és Amerika is azt akarja, hogy Németország vesztessen, mert az amerikai gyárosok is engesztelhetetlen ellenségei a németeknek, mert a német gyárosoknak nagy piacuk van itt és az amerikai gyáros károsítva látja magát azzal. De ami a legérdekesebb, hogy ezer számára panaszkóznak a gyárosok is, hogy nem képesek egyes dolgokat készíteni, ha Németországból nem kapnak egyes kellékeket, különösen festék, acél és gyógyáru, ami itt hiányzik már, de a német nem engedi kiszállítani ide sem, ami nagyon helyes is. Addig Németország nem enged ki semmit, amíg Anglia nem engedi meg, hogy Németországnak is bevigyenek, de Anglia nem enged semmit sem, hogy Németországba szállítsanak. Ép úgy van most, hogy az amerikai cukorrépa termelők bajban vannak, hogy Németországból nem kaphatnak magot, mert Németország nem hajlandó másképp adni, ha ő innen szintén nem kap árut cserébe, azt, ami neki kell. Irják is a lapok, hogy már legkomolyabb protestálással voltak az elnöknel Angolország ellen, de az elnök és milliomosok sem a néppel, sem a kisebb gyárosokkal nem törődnek, mert ők nagy angol pártiak, mert biztos, hogy ebből egyeseknek nagy a hasznuk.

A német lapok nem himélik bizony az elnököt magát sem, szemébe mondják, hogy részrehajló, de még vastagabb szavakkal is illetik és nagyon sokan elítélik amerikaiak is az elnöknek politikáját. Most már nyíltan oda vágják, hogy titokban szövetkezett Angolországgal, hogy Németországot és Ausztria-Magyarországot tönkre kell tenni és most már nem tud kitérni előle, mert Anglia kényszeríti a szerződés betartására.

Itt borzasztóan gyártják még mindig a hadiszereket éjjel-nappal. Pittsburg környékén csak kilenc millió munkás gyártja a hadiszereket, hát még az országnak a többi részén! Még 48 olyan megye van Amerikában, mint Pittsburg országáé, Pennsylvania megye. Gondolhatni, hogy milyen mennyiségben készül itt a hadiszert, ha hetenként száz százezer a haló az ellenséges kikötőkbe. Az orosz most 60 millió értékű robbanószeret rendelt, puskaport és más, két százalékkal többet fizet, ha előbb szállítják a szerződött időnél. Borzasztó rakomány van egy ilyen municiót szállító hajón és az ilyen hajók száz számú hagyják el az amerikai kikötőket, a sok szén, élelmiszer és sok más egyébbel az angol, francia, muszka, olasz és más ellenséges országok részére. Csak Német-, Ausztria-Magyar- és Törökország nem kaphat semmit, mert úgy akarják legyőzni, hogy nem

engednek bevinni az angolok semmit, hogy kiéheztesse a központi országokat és hogy akkor kénytelenek legyenek megadni magukat, de ez hála istennek nem sikerülhet nekik és ezután sem sikerülhet, mert a mi igaz, az a legbőleesebb megoldás, hogy a népet nem hagyják bőségben duakálni s annyit keressen, a mi elég.

Ami azt illeti, mi itt Amerikában is érezzük a háborút, mert itt is drágább sok mindenféle élelmiszer és sok ezer ember van munka nélkül. Azt nem visz rá a lelkiismeret, hogy 6 gyilkoló szerzőt készítsen. De azért nagyon sok gyalázatos magyarországi és osztrák, meg német van, aki csel-nália, sőt a legtöbb a magyar, különösen a magyarországi tót faj. Most a németek kiessé visszahuzódtak mert a német lapok közölték, hogy Németország randeletet boesátott ki, hogy mindazon németországi illetőségű, aki bármely államban, ha mindjárt itt Amerikában is, az ellenség részére hadiszert készít, vagy csak azon dolgozik, hazaárulónak nyilvánítják és ha bármikor Németország területére lép és kitudódnak, vagyis megbizonyosodik, hogy bármely országban hadiszert gyártott, vagy azon dolgozott, hat évtől husz évig terjedő fegyházzal büntetik, tehát sokan, kik háború után haza akarnak még menni, a munkát abbahagyták.

Ugy kellene tenni a magyar kormánynak is. Itt titokban mindazok össze lesznek írva egyesek által, kik olyan gyárban dolgoznak, ahol hadiszert készítenek és az a helyes, hogy aki hazája ellen dolgozik, ne tudja enni többé annak az országnak kenyerét, amelyet segít elnyomni, hogy ha valaha hazamegy, csak meg kell kövezni. Az olyan nem érdemel mást.

Arad legöregebb ügyvéde meghalt.

(Egy negyvenöt éves sakkparti emléke.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 13.

Az aradi kávéházak egyik legöregebbjének, a mai Láng-kávéháznak néhány év előtt volt két öreg törzsvendége. A kávéház gazdái változtak, a kávéházat magát is néhányszor át-és újjáalakították, de ez a két törzsvendég nem változott. Csekély negyvenöt esztendőn keresztül minden ebéd után ott ült a kassza melletti hosszú asztalnál ez a két vendég és sakkozott. Az egyik Arad legöregebb orvosa lett, a másik a város legidősebb fiskálisa: Schusztér Illés és Meczner Ferenc.

A kibicék is soká kitarították, majd kidőltek és változtak körülöttük. Aztán a partnerek is maradtak örökké meg. Elsőül az orvos, Schusztér Illés halt meg, tavaly júniusban. Öreg korban az ember már nem keres új partnert, lemondott a sakkról és el is maradt a kávéházból az ügyvéd is.

Ma egy gyászjelentés azt adja hírül, hogy itt hagyta az árnyékvilágot az ügyvéd is: sárosi Meczner Ferenc. Kilencvenhét éves korában halt meg s így bizonyára legidősebb embere s mindenesetre legöregebb fiskálisa volt Aradnak. A mai generáció már keveset tudott róla. A sárosmegyei Meczner-családból származott s valaha előkelő szerepe volt az aradi jogi életben. A híres Bánhidycsaládnak és több uradalomnak fiskálisa volt, amelyek öreg korában is támogatták. Vagyont az ügyvédi mesterségből nem szerzett és az aradi ügyvédi kamara evi 108 koronával gyámolította öreg korát. Hozzá tartozói nem maradtak. A gyászjelentésen özv. Ribitzey Ferencné, szül. Sárosy Ilona tudatja, hogy sárosi Meczner Ferenc meghalt és hogy szeptember 14-én délután 4 órakor temetik a felső temető halottas házából.

Oroszország politikai célú offenzívája a Szerethnél.

(A várháromszögben diadalmaskodnak csapataink. — Riga-Dünaburg-Vilna a döntő harcok iránya.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától

Budapest—Berlin, szept. 12.

A sajtóhadiszállásról jelentik:

Tegnapi hivatalos jelentésünk világos fogalmazásban minden szépítgetés nélkül közölte, hogy Tarnopoltól délre visszavontuk frontunkat a Stripától keletre fekvő magaslatokra. A mai kiegészíti ezt azzal, hogy Tarnopollal szemben is hasonló mozdulat történt Jezierna és Kozlov irányában. Egy pillantás a Pripjät-mocsaraktól a várháromszögön keresztül, egészen a Szereth-szögletig, illetőleg a besszarábiai határig húzódó déli frontra, megnyugtat bennünket ennek a mozdulatról jelentőségére vonatkozóan.

Ha az ellenség világos politikai okokból csapatokat von el a várháromszög területéről, bár ott nagyobb szükség lenne rájuk, hogy egy sokkal kevésbé jelentős pontra dobta a politikai kombinációk szalmaszálába való kapaszkodás végett, — a mi hadvezetőségünk nem talál okot arra, hogy az északon sikeresen működő hadsereg elvonjon egy részt csak azért, hogy egy aránylag kis frontnak vértelen visszahúzóását elkerülhesse. Hadvezetőségünk sokkal fontosabbnak tartotta, hogy az adott helyeken különböző lényeges pontokon folytassa a föltartóhatatlan üldözést, minsem hogy makacsul tartson oly területet, amelyet az elkövetkezendő szomszédos események ugyanis önként visszaszereznek számunkra.

Az ellenség túlzottá vált hiába küzdötté magát egészen állásainkig, kétoldalról is megtámadva, kénytelen volt meghátrálni és lefeszteni a bánatpénzt. Még keszervesebben érintheti az oroszokat az a tudat, hogy a Szerethnél kifejlesztett erőfeszítéseivel nem bírta megakadályozni a várháromszögben való előnyomulásunkat, mert Dubaóval már elérjük az Ikva keleti partját és az üldözés a Stubiel-szakaszon is tért nyert. Azonkívül még azt is figyelembe kell venni, hogy a cársági és királyi hadsereg legésszékibb részeye Kosovónál, Rozanytól délkeletre is új előrehaladást tett.

Romániára akarnak hatni a keletgalíciai erőfeszítéssel.

Berlin, szeptember 13. A Lokalanzeiger jelenti Stockholmból: Amint várható volt, az új orosz hadvezetőség erős ellenállást tervez. Katonai körökben úgy tudják, hogy a főerőket Vilna környékén és Galícia déli részén fogják összpontosítani. Az orosz főhadiszállás állítólag a Vilna és Minszk közötti vasuti fűcsomópontnál van elhelyezve. Itt tervezik azt az operációt, amely a veszélyeztetett Dünaburg-állásokat tehermentesítse, míg a galíciai offenzíva kísérellettel Romániára akarnak hatni. Hogy maga az orosz hadvezetőség is alig vár eredményt, azt bizonyítja Kiew és Dünaburg kiürítése. A volhiniai és podoliai területeket az orosz hatóságok már elhagyják. Kiewet, a már ismert mintára, kiürítik. A kórházakat déli Szerethbe viszik, a vasuti műhelyeket pedig, amelyek a legnagyobb oroszországban, már el is helyezték Nisni-Novgorodra.

Nem lelkesednek a cár-főparancsnokért.

(Polivanov intrikái Nikolajevics nagyherceg ellen.)

Stockholm. Egy előkelő orosz személyiség, aki ma itt átutazott, Nikolajevics Miklós nagyherceg lemondásának a pétervári lakosságra tett hatásáról ezeket mondta el.

— A főparancsnokság átvétele a cár által, semmiképen nem keltett lelkesedést. Általában azt hiszik, hogy most még rosszabbul fog menni. Russkij tábornok és Polivanov hadügyminiszter mindent elkövette azonban, hogy a nagyherceget diszkreditálják. Nikolajevics nagyherceg a további visszavonulást akarta és azt tervezte, hogy Minsket is kiüríti. Erről a tervéről értesülve Polivanov hadügyminiszter a cárnak kijelentette, hogy a visszavonulás torradalmat jelent, Minszk kiürítése egy analfabéta taktikája lehet csak. Nem igaz az, hogy a nagyherceg felajánlotta visszalépését. Ennek bekövetkezésére döntő Polivanov befolyása a dumatöbbségre volt. A hadügyminiszter hatása alatt a duma Nikolajevics Miklós elbocsátását követelte. A cár kerülni akarta a konfliktust a dumával és aláírta az elbocsátó kéziratot. A nagyherceg azt reméli, hogy újra betöltést fog nyerni, ha a cár eljátszotta játékát.

Miklós cár megállítja a kiürített területek kifosztását.

Stockholm. Az orosz főparancsnok, a cár a következő titkos parancsot adta ki a katonai hatóságoknak:

— A veszélyeztetett területek kiürítése a polgári lakosság által a katonai transportokat súlyosan akadályozta. Ennek fogva parancsolom, hogy ezentúl a kiürítéseknél csak a hadikészletéhez szükséges tárgyak szállíttassanak el, a többi birtok érintetlenül maradjon.

Mi készül Besszarábiában.

Bukarest. Az „Universul” tudósítója jelenti Tulesából: Besszarábiában kivétel nélkül minden 18—45 éves férfit besorozták a hadseregbe, míg Oroszország többi részében eddig csak a 19—40 éves férfiakat vették be. A besszarábiai hatóságok az üzletekben és lakásokban talált összes fémeget, gyapjút, gyapotot és szövetet rekvirálták és a lakosságnak csak a legszükségesebbet hagyták meg.

Bukarest, szeptember 13. A „Bukarester Tagblatt”-nak jelenti Burdzenből: Majdnem tíz nap óta teljes csend uralkodik a besszarábiai határon és csak időközben történik kisebb összeütközés az őrszolgák között. Előre látható azonban, hogy rövid idő múlva heves harcok kezdődnek. Most, amikor az oroszokat Keletgaliciából is kiűzik, nagyobb akció várható Besszarábia ellen.

Téli előtt betetőzzük az orosz sikereket.

Zürich, szeptember 13. A „Corriere della Sera” londoni és pétervári levelezői a németek valószínű haditervéről írják. Mind a ketten megegyeznek abban, hogy véleményük szerint a legközelebbi német támadás a Dünaburg ellen történik és hogy a német erők átcsoportosítása folytán nagy csapatösszevonások lesznek Kurlandban. A német császár törekvése az, hogy még a tél beállta előtt oroszországi sikerét betetőzze. A Konstantinápolyba való vonulás, amelyről az utóbbi időben gyakran volt szó, nagyon valószínűtlen, már csak annál a kockázatnál fogva is, amely azzal jár, ha egy hadsereg operációs bázisától ezer kilométerre eltávozik. A Dünaburg mellett az oroszok a németek előző sikereit ellentámadásukkal kiegyenlítették. Minden arra vall, hogy az oroszok a Dünaburg mellett végsőkig védelmezni fogják magukat és hogy a németek drágán fogják szatizni sikereiket.

Köpenhága, szeptember 13. A pétervári távirati ügynökség közli: Orosz torpedónaszádok földérítő utjaikon megállapították, hogy a németek részéről újabb támadás készül Riga ellen a tenger felől. Reval és Baltisport között minden vasuti forgalom megszűnt.

Két év alatt meghódíthatják a németek egész Oroszországot.

Pétervár. A Rjecs szerint a németeknek az a szándékuk, hogy téli pihenőkkel két év alatt meghódítsák egész Oroszországot. A „Birzevija Vjedomosti” is valószínűnek tartja ezt a haditervet, mert egy nyugati offenzíva sem a németek, sem a franciák számára nem ígér sikert.

Száz hadtest az északi harctéren.

Stockholm. A Rjecs katonai munkatársa azt igyekszik elhitetni, hogy a németek számbeli túlsúlya már kezd csökkenni. Orosz katonai körök számítása szerint a szövetségesek körülbelül 100 hadtestet költöztet a hásvonalra. Ezek közt husz lovashadosztály van és pedig 11 magyar és osztrák és 9 német. Összesen körülbelül 2 600 000 ember harcol a szövetségesek soraiban. A balti tartományokban és Litvániában körülbelül 28 német hadtest, a Polesie vidékén 20 hadtest, a délnyugati harcra vonalon 12 német és 30 magyar és osztrák hadtest közd és közöttük van elszórvva a 20 lovashadosztály. Az oroszok véleménye szerint a német hadsereg nagyobb veszteségeket szenvedett, mint a magyar és osztrák és a németek gyöngülése napról-napra észlelhető. (?)

Orosz diadal: két katonai „csatája” hatál.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: (Szeptember 13.) A Dvina balpartján Rigától délkeletre a Missa és az Ikau-Neugut vasútállomás közti területen csapataink küzdve előrehaladnak. Jakobstadtól nyugatra a harcok ugyancsak a bevességgel tovább folynak. Dvinszk irányában a biztosító harcok folynak. Abeltől északra a Vilkomir felé vezető úton az ellenség szeptember 9-ikének reggeli óta jelentékeny erővel Kurle vidékén a műt mindkét oldalán erőes offenzívát kezdett. Gópkocsi-, gépfegyverosztályaink az ellenség visszautasításában erőteljesen részt vettek. A harc folyik. A Zvienia és a Vilija közti vidéken ellenséges lovasság és gyalogság helyi

offenzívát kezdett Sirvinty tájékán álló csapataink ellen. A többi, Vilna felé vezető úton nincs változás. Grodnótól keletre az erős tüzérőg által támogatott ellenség szeptember tizedikén hajnal óta számos támadást intézett állásaink ellen általában Skidel, valamint a Zelvianka alsó folyásának irányában. Délután négy óra táján a német offenzívát, a melyet nehéz és könnyebb ütegek tüze kísért, ütegeink ágyúzása megállította. Az esti óráktól kezdve a németek igen érzhető módon megerősítették tüzüket, újból offenzívába kezdtek és odatörekedtek, hogy harcvonalainkat áttörjék. Ágyúink és gépfegyvereink koncentrikus tüze azonban ezt a kísérletet is visszautasította. Ugyanígy visszautasítottuk Liadi (?) falutól délre ellenünk intézett támadást. Ebben a küzdelemben két katona a maga kezdeményezéséből hátra támadta a németeket, a kik közül kettőt megölt, hármat pedig elfogott. Egy német elmenekült. A front többi részein egész a Pritjájig az ellenség csak Rozan vidékén ismételt támadásokat és folytatta offenzíváját a Pénzbalpartja mentén. Rozany tájékán a támadásokat tüzelésünk, azután pedig szuronybarcaink rövid távolságra visszavetette. A németek, hogy fedezhessék magukat, Rozanyból elűzték a lakosságot. Ezek által fedezve, hadállásaink közelébe eljutottak.

Kremienie irányában az ellenség csapatainkat fojtógázbombákkal lőtte és harcot kezdett a Goryni felsőfolyásánál. A Szereth mentén csapataink egész sor támadást vertek vissza, mire az ellenség ellentámadásba kezdett a fojtyó mentén Trembovlától Ozarkozig. Az osztrákokat sietős visszavonulásra kényszerítettük. Utólagos számítás szerint ötezer katonát és tízhat tisztelet folyul ejtettünk. Általánosságban hadseregünk hangulata nyugodt és bizakodó. A kezdeményezés a részleges harcokban a mi kezünkbe megy át.

VÁROS ÉS MEGYE

Olcsóbb lesz a liszt.

(Uj maximális árak. — Nem vár a tanács a lisztelosztási rendelethez.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 13.

Olcsóbb lesz a liszt. Ezt az örvendetes értesülést azzal a meggyőzéssel írjuk meg, hogy a kormányhoz közel álló körökben azt is tudják, hogy a nullás és főzöliszt három korona ötven fillérrel, a kenyérliszt egy korona ötven fillérrel lesz olcsóbb métermázsánként. Az új lisztárakat a harminchat koronás buza árak alapján számítják ki és rövid időn belül megjelenik a maximális árakat tudtul adó rendelet.

A városi lisztüzletekben most bőségesen van nullás és főzö liszt és mindenki korlátlan mennyiségben kaphat belőle. A kenyérlisztet a közönség szokatlannul nagy kvantumokban vásárolja. A város már ideiglenes készlettel rendelkezik és az elsőrendű minőségű.

A lisztszállítás vállalt malmok — mint ismeretes — megsürgötték a gabona vásárlási engedély kieszközölését, mert attól tartanak, hogy az egész ország ide tódul, a magyar Kanaamba és mire megjön az engedély, a város részére nem lesz mit vásárolni. Aggodalmuk annál alaposabb, mert a miniszter ma arról értesítette a várost, hogy engedélyt adott a székesfővárosnak, hogy Arad, Csanád- és Temes megyében is vásárolhasson. Azonban azt is tudtára adta a törvényhatóságunk, hogy Aradmegyének természetéből a Haditermék Részvénytársaság első sorban a helyi hatóság

részére köteles átengedni és ilyen irányban köteles bizományosait utasítani.

Természetesen ennek a város nem látja hasznát, mert a gabonát nem ő, hanem a malmok vásárolják. Varjassy Lajos polgármester ma ismét megsürgette a vásárlási engedély kiadását a kormánytól.

A lisztelosztás kérdésével a közeloimezési bizottság legközelebbi ülésén foglalkozik és nem várja be, míg a kormány az országos rendeletet kiadja.

H I R E K.

Aradi honvédtiszt Lublinban.

(Másodszor orosz földön.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 13.

Egy aradi tartalékos honvédhadnagy, aki a polgári életben kereskedő, írja haza a következő érdekes harctéri leveleket:

— Atléptük a Bugot... Nap nap után fényes győzelmek! Polyton megyünk előre, most már valódi orosz földön, mert már Lengyelországot is elhagytuk. Tavaly ilyenkor is Oroszországban küzdöttem, de milyen más körülmények között... Akkor nekünk nem is voltak ágyúink, rekkenő melegben rohameztünk gyilkos srappell és gépfegyvertűzben magunkra hagyatva, senkitől sem támogatva. Most a muszkának nincs ágyúja, fut a gyáva kutya, nem is tudjuk utólni, most nekünk van tényleg sok ágyúnk, gépfegyverünk, municiónk bőségesen s nem vagyunk egyedül, itt vannak a németek. Oh, a németek, micsoda megnyugvás számunkra, mikor látjuk impozáns, nagyszerű felvonulásait. Ezek aztán katonák, ez a legyőzhetetlen hadsereg. Impozánsak, arcteljesek az embereik, büszkék és rátartiak, öntudatosan és vigan mennek előre, folyton énekelve a Waacht am Reint. A felszerelésük, ruházatuk hámulatos, tűzérőgük, műszaki csapatok csodákat művelnek. Mi nagyon szeretjük őket s ők is tudják jól: kik a magyar honvédek.

— Örül a lelkem, hogy a tavalyi eseményeket egy év után ily fényes győzelmek követik.

Szeptember 8-i kelettel Lublinból a következőket írja haza:

— Ma este színházban voltam, a Lux nburg grófját adták. Soba sem látnom volna, hogy a hadjárat ideje alatt az ezred napokig ilyen szép, nagy városban legyen s szórakozhassék. Sőt nem is kérdezik senkitől, akar-e színházba menni, hanem hozzák mindjárt a jegyet s kötelező az elmenetel. Színház után szolidan haza térünk, de csak azért, mert itt tíz órákor már bezárnak a kávék, vendéglősök.

— Előléptetés. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király Szömőkényi Rezső, Boros Zoltán és Pecurár Brutus 33. gyalogezredbeli tartalékos hadnagyokat főhadnagyokká léptette elő. — Hadnaggyá nevezte ki a király Martzy Agost, 33. gyalogezredbeli tartalékos zászlóst. A 12. huszárezredben tartalékos huszárhadnagy lett Rónay Endre tartalékos zászlós.

— Hindenburg híd Berlinben. Berlinből jelentik: A német fővárosban felavatták a Barhohner Strassét a vasúti vonallal összekötő új hidat, amely több millió méter költséggel épült. A híd 133 méter hosszú, 27 méter széles. A felavatás nagy ünnepség közt folyt le. Wermütt főpolgármester avató beszédét azzal végezte, hogy Hindenburg hídnak keresztelte el a műremeket.

— A Neuman Testvérek a rokkant katonáknak. A rokkant katonák ellátása, megélhetésének biztosítása, az a kérdés, hogy miként lehet a rokkant katonáknak egy részéről gondoskodni, az államkincstár erősebb megterhelése nélkül. Ezek az eszmének a gyakorlatba való átültetése céljából, négy héttel ezelőtt Napnap Testvérek — mint ifj. Neuman Adolf báró elmondotta — következő kísérletet javasolták az aradi Vörös Kereszt Egylet elnökjének Vásárhelyi Jankának:

— A simándi-uti katonai üdülő-telepen egy teljesen berendezett konyhakertészet van üzemben (ugynevezett bolgár-kertészet, öntözési berendezéssel.) Kérjen az elnök a katonai hatóságtól 2—3 olyan rokkant katonát, aki hadbavonulás előtt, mint kertész, vagy kisgazda kereste kenyerét és helyezze azokat az említett telepre az ottani ellátásban részvevő üdülő katonák közé azon határozott utasítással, hogy tartoznak a kertész-munkásokkal együtt dolgozni és a konyhakertészet gyakorlatát elsajátítani. Azon esetben, ha ez sikerül és meg lesz annak valószínűsége, hogy a katonakertészekre a konyhakertészet vezetése nyugodtan bízható és siker remélhető, akkor hajlandók a Neuman Testvérek cég tulajdonosai a kertészetet és szomszédos lakást (melyben 40 ember helyezhető el és jelenleg katonai üdülőhelyül szolgál) haszonbér tizetés kötelezettsége nélkül egy, vagy két évre átengedni. Ha meggyőződést szerzünk arról, hogy a rokkant katonák ily módon, mintegy nagy munkás-családot képezvén, fenn tudják magukat tartani, alkalmas helyen például a családi szőlőtelep melletti kincstári földeken ezen kísérlet nagyobb méretekben lesz megismételhető. Mint minden vállalkozásnál, sok függ a vezető egyéniségnek az ügyességétől. Sikerül-e ilyent találni?

— Szapáry Pál gróf megvette a Szapáry László birtokát. Szombathelyről jelentik: A „Vasvármegye” című lap közli azt a hírt, hogy Szapáry Pál gróf megvette a Szapáry László gróf muraszombati híres birtokát, amely Vasvármegye egyik legszebb mintagazdasága. A lap szerint Szapáry Pál, aki nemrégiben az ugyancsak híres sorokúfalusi birtok ura volt, rövid idő alatt óriási üzlettel hat millió koronát szerzett és ezen a pénzen vásárolta meg a muraszombati dominiumot. Szapáry László, a volt fiemei kormányzó, tavaly nyáron árusította el szép-utcai palotája nagyszerű műkincseit.

— Halálozás. Kádár József, az aradi Kádár és Böhm vállalkozó és fatermelő cég beltagja vasárnap délután négy órákor, rövid szenvedés után, ötvenhárom éves korában meghalt. Az elhunyt általános tiszteletben álló tagja volt az aradi kereskedői élnek: Aradvármegye törvényhatóságának virilis jogu tagja volt. Nejeen kívül négy gyermeke gyászolja, közöttük két fia, a kik közül az egyik, mint a 33. gyalogezred zászlósa, az északi harctéren van. Kedden délután fél négy órákor temetik a Fábrián-utcai Sírmezey-házból.

— Helyreállított forgalom. Az Aradi és Csanádi Egyesült Vasutak Nagybalmány állomása közelében megrongálódott hid helyreállított és a halmágy-csúcs—iradi vonalrészén az árutorgalom ismét felvételre.

— Az aradi házi ezred orosz földön. A harminchármasok kemény harcok közben szeptember elején elérték az orosz határt. Hősei jelentette is, hogy Böhm-Ermolli hadserege, amelynek kötelékében az aradi házi ezred is harcol, orosz földre nyomult előre. Az Aradi Közlöny szerkesztőségének a 60. tábori postáról ezeket az érdekes sorokat küldték a határon átlépő aradi katonáink.

Magyar-Osztrák—Orosz-határ, 1915. szeptember 2. Igen tisztelt Szerkesztőség! Mielőtt győzelmesen átlépnénk monarchiánk határát, hazánk kebléből „Isten veled“-et mondunk összes ismerőseink, rokonaink, barátainknak. Többet Oroszországból. A levelet aláírták: Eisenmagen László kadett, Gencsy Béla önk. káplár (az Aradi Athletikai Klub kitűnő footballistái), Winterstein Dezső kadett és Fejér medicinál.

— Levélfellenőrzés megkönnyítése. A nagyváradi postagazgatóság közli: A hírszolgálat katonai ellenőrzése érdekében a külföldre szóló levelezések az alábbi korlátozásoknak vannak alávetve: A levél szövege levélpapír (quart) két oldalát ne haladja meg. A levelekhez nem csatolhatók oly mellékletek, amelyek híreket tartalmaznak. Az írás tiszta és jól olvasható legyen. Titkos vagy jelírások (gyorsírás) nem használhatók. A soroknak tulsűrű alkalmazása, ugyancsak a sorok fölé keresztben más sorok átírása tilos. Üzleti levelezéseknél, ha azok egyébként a fenti feltételeknek megfelelnek, a szöveg két oldalnál hosszabb is lehet. Ezekhez számlák, árjegyzékek és hasonló üzleti mellékletek csatolása meg van engedve. A levél burkolásához csak oly borítékot szabad használni, amely egy réti papírosból, vagy más burkolásból áll, tehát selyem papírral, vagy más anyaggal bélelt borítékokat használni nem szabad. Azok a feladók, akik a fenti szabályokhoz nem alkalmazkodnak, önmaguknak tulajdonítsák, ha az ellenőrzési teendők megnehezítése folytán levelezéseik tetemes késést szenvednek, vagy egyáltalában nem továbbíthatnak. A fenti szabályok a hadművelési területeken lévő postahivataloknál feladott összes magánlevelezéseknél alkalmazást nyernek.

— Dícsérő elismerés. Abból az alkalomból, hogy a nagyváradi tartalékos tisztiképző iskolájának vizsgálati kitűnő eredménnyel végződtek, Hess Rudolf altábornagy az iskola vezetéséért és a tanításért Skabroth Imre 70. gyalogezredbeli őrnagynak, Sachs Lajos 70. gyalogezredbeli és Tóth Sándor 33. gyalogezredbeli főhadnagyoknak, Zwerin Zdenko 37. gyalogezredbeli hadnagyoknak, valamint Seprényi István 101. gyalogezredbeli törzsrösternek a legfelsőbb szolgálat nevében dícsérő elismerését fejezte ki.

— Híradás orosz fogságból. Weisz Károlyról, Weisz Márk aradi cukorgyáros fiáról, aki mint a 12. huszárezred hadnagya még tavaly augusztusban megsebesült és orosz hadifogságba jutott, az a hír terjedt el, hogy a hadifogságban lábát amputálni kellett. A hír valódiságáról nem volt mód meggyőződni, míg most egy kétségteljesen cáfolatát kapta a család. Weisz Károly a hadifogságból július hónapban készült oroképét küldte meg szüleinek, amely fehér nyári bluzban, térdnadrágban ábrázolja a huszárhadnagyot, akin tehát a sebesülés külső nyomokat nem hagyott. A fénykép háttérén írott üzenetben azt közli szüleinek, hogy jól érzi magát.

— Kitüntetések. A király az ellenséggel szemben tanúsított vitéz magatartása elismerésül Csécsi-Nagy Imre 2. honvéd huszárezredbeli ezredesnek a hadidiszitményes 3. osztályú katonai érdemkeresztet adományozta. Az Aradi Közlönynek több ízben volt alkalma Csécsi-Nagy Imre ezredesnek aradi rokonaihoz írt érdekes és szép harctéri leveleit közölni. Ugyancsak megírtuk azt is, hogy Csécsi-Nagy Imre, aki a 2. népfelkelő huszárezred parancsnoka volt, egy honvéd lovasdandár parancsnokságát vette át. A király az ellenséggel szemben tanúsított vitéz magatartása elismerésül a hadidiszitményes katonai érdemkereszt 3. osztályát adományozta Zvolenszky József 12. huszárezredbeli kapitánynak, továbbá, Hadházy András 2. honvédgyalog ezredbeli, Rózsaftv Andor 3. honvéd huszárezredbeli századosoknak és Olysi Gabányi János a 9. honvéd gyalog ezrednél létszám felett vezetett, a vezérkarhoz beosztott őrnagynak, a 102. népfelkelő gyalogdandár vezérkari főnökének. A király az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartása elismerésül a signum laudis adományozta Thomka Zoltán 3. honvéd huszárezredbeli századosnak, gyarmathai Derera József 2. népfelkelő huszárezredbeli hadnagyoknak, Tamás Jenő 2. népfelkelő huszárezrednél beosztott szolgálaton kívüli viszonybeli honvéd főhadnagyoknak és Hüttner Brunó 2. népfelkelő huszárezredbeli főhadnagyoknak. Ugyancsak a hadidiszitményes 3. osztályú katonai érdemkeresztet tüntette ki a király az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartása elismerésül Ebner Béla 2. honvédgyalog ezredbeli századosot és Hrusztek Rozsó 2. honvédgyalog ezredbeli hadnagyot Klein Ervin a 28. tábori vadászszázados hadnagya a hadidiszitményes 3. osztályú katonai érdemkeresztet kapta meg az ellenséggel szemben tanúsított vitéz magatartásáért. A signum laudissal tüntette ki vitézségeért a király Zalán Tamást, a 3. Hadik-huszárezred hadnagyát és Némethy Emil 33. gyalogezredbeli tartalékos hadnagyot.

— Cséplő- és gőzeke-gépészek és fűtők szabadsága. Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesülettől vett értesülésünk szerint a magyar királyi honvédelmi miniszter tekintettel a mezőgazdasági munkákat készlethez nyári esőzésekre, a már szabadságot, hadköteles és hadszolgálatos címén igénybe vett mezőgazdasági gépészek és fűtők szabadságát meghosszabbította. A rendelet értelmében a cséplő-gépészek és fűtők szabadsága, Aradvármegye területén folyó évi szeptember hó 30-ig, a gőz- és motoreke gépészek szabadsága pedig, az egész ország területén, folyó évi november hó 30-ig lett meghosszabbítva. A szabadság meghosszabbítását nem kell külön senkinek kérvényezni, mert az általánosságban, hivatalból lett engedélyezve, hanem a meghosszabbítás az illetékes járási főszolgabíróság által egyszerűen rá lesz vezetve az illető gépészek és fűtők igazolványára. A fentebb emített határidőnél rövidebb időre, esetről-esetre felmentett gazdasági gépészek és fűtők is az újabban kitűzött időig otthon maradhatnak. A még be nem hívott mezőgazdasági gépészek bevonulásának megokolt elhalasztása iránt, annak idejében, a legközelebbi bevonulásra vonatkozó hirdetés kibocsátásakor fog intézkedés történni.

— Orvosi körökből. Zimmermann Károly dr. aradvármegyei közpórházának igazgatósebes főorvosa, lakását Arad, Ferdinánd-utca 7. szám alá helyezte át és ott hétköznapokon délután 2–3 óra között fogad.

— Szakasvezetőből — hadnagy. A király, mint a hivatalos lapközli, a háború tartamára: népfelkelő hadnagygyá nevezte ki 1915. évi július hó 25-től számítható ranggal: jármű és szolnoki Jármű Béla dr. népfelkelő szakasvezetőt, beosztva a 2. honvéd huszárezrednél, a 11. népfelkelő parancsnokság nyilvántartásában.

— A kalap is megdrágult. Bécsből jelentik: Az osztrák kalapgyárosok tegnap az ipartestület székfészfában ülést tartottak, amelyen a férfikalap árának tízöt-husz százalékkal való megdrágítását határozták el. Az ár-emelés oka a nyersanyag készletének fogyása és a munkások számának csökkenése. Arról azonban a gyűlésen nem esett szó, hogy alaposan megfogytakozott a polgári kalapot viselőlék száma is, akiknek nagyobbik része hadba vonult s hogy ilyenképpen a redukált termelés csak ürügy, de nem oka a drágításnak, mivel a termeléssel párhuzamosan csökkent a fogyasztás is.

— Amortisationális (törlesztési) kölcsönök földre 50 évre 5.86. 30 évre 6.77 évi annuitás 92 árfolyammal, 50 évre 6.30 30 évre 6.80 évi annuitás 95 árfolyammal közzvetít Szűcs F. Vilmos a nagyszombati földhitelintézet képviselője Aradon, Karolina-utca 8. szám. 3450

— Zsidó imakönyvek és szertartási cikkek Pichler Sándornál Szabadságtér 1. sz. 3385.

— Iskolatársak legnagyobb választékban a Fischer Nagyáruházban a Szabadságtéren, gyermekkoszúk és gyermekszékek gyári raktára. Legolcsóbb bevásárlási forrás Fischer Áruház. Fénykép kedvezmény. 227

— Papírárukból nagy engedményt nyújt viszonteladóknak Kerpel papírnagykereskedése. 193

— Előnyös cipő-kiállítás! Temesvári üzletlem felosztása miatt az összes onnan átszállított elsőrendű cipőt rendkívül mérsékelt áron bocsájtom áruba. Weinberger János cipőáruház, Arad, Andrassy-tér 20.

— Írógépeket, levélbélyeg-gyűjteményeket és egész könyvtárakat méltányos áron vesz Kerpel István könyvkereskedése. 193

— Izr. imakönyvek Kerpelnél. •

TARKASÁGOK.

(A 43–50 éves újoncok nagy értéke.) Az ország számos járásában megkezdődött már a 43–50 éves újoncok sorozása és a sorozó orvosok mindenütt megállapították, hogy kitűnő anyag az öreg regruta.

Erről a témáról diskurálgattak a kávéházban.

— Hát nem csodálatos az, — szól valaki — hogy az öreg legények között sokkal több a jó, mint a fiatalok között.

— Hogy lehet ezen csodálkozni — mondta egy tréfás ur.

— Hogy nem lehet ezen csodálkozni?

— Nagyon is érthető a dolog — folytatta a hecc mester. — Ezeknek az öreg újoncoknak ezüst a hajuk, rezes az orruk, arany a foguk és ólom a lábuk. Akiken annyi fém van, azok ma föltétlenül jó, értékes elemek.

(Mi kell a háborúhoz.) Az aradi elemi iskolák egyikében a tanító mindjárt az első napokban a háborúról kezdett magyarázni. A legelső napok alatt ugyanis még nem vághatóak bele a tanulókba, hanem csak általános dolgokról beszélnek az iskolában. Ez az általános dolog most a háború.

A második b) osztályban a tanító ur kíváncsi volt arra, vajon van-e valaki a tanulóknak között, aki ismeri ama híres axiómát, hogy a háborúhoz három dolog kell: pénz, pénz és pénz.

Fölteszi tehát a kérdést:

— Ki tudja, hogy mi kell a háborúhoz?

Igen különböző feleleteket kapott. Volt olyan gyerek, aki azt mondta, hogy a háborúhoz sok pénz kell. De a „pénné, pénné, pénné” jelszóról egy se tudott.

— Tanító ur kérem én tudom, hogy mi kell a háborúhoz, — szól Páterke.

— Na, halljuk.

— A háborúhoz pénz kell és rovarpor.

Felolvas szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTTÉR.*

Alólirottak fájdalomtelt és megfáradt szívvel tudatják a törőn szeretett legidősebb fiát, illetve apa, legdrágább testvér, sógor és jó rokon

Kádár Józsefnek

f. évi szeptember hó 12-én d. u. 4 órakor, élte 52-ik és boldog hazassága 24-ik évében, rövid szenvedés után történt gyászos elhunytát.

A drága halott hült tetemei f. évi szeptember hó 14-én, d. u. fél 4 órakor fognak Fábrián utca 4-5. számú gyászházából az izz. sikertben örök nyugalomra helyeztetni.

Aldás és béke drága porai föltt!

Siratni fogjuk mindörökre.

Arad, 1915. szeptember hó 13.

Özv. Kádár Józsefné sz. Braun Antónia, neje. Kádár Aladár, Kádár Gyula, Kádár Marietta, Kádár Irénke, gyermekei. Kádár Gyula, Deutsch Zsigmondné szül. Kohn Emma, Schönsweig Samuné szül. Kohn Róza, Scheerkohn Béláné szül. Kohn Hermína, testvérei. Deutsch Zsigmond, Schönsweig Samu, Scheerkohn Béla, Braun Ede, Braun Herman, Braun Miksa, Paskovitz Lipót, sógorai. Özv. Kádár Béláné, Kádár Gyuláné, Braun Edéné, Braun Hermanné, Braun Miksáné, Paskovitz Lipótné, sógor-női és számos rokonság nevében.

Limbeck János és fia első m. kir. szab. ércoporsó gyára és temetőrendező-vállalata.

Özv. ribitzei Ribitzey Ferenczné szül. sárosi Meczner Mária úgy a saját, mint a rokonság, az ismerősök és jóbarátok nevében is szomorodott szívvel tudatja az önzetlen jóleikű fivér, nagybátya és rokon

sárosi Meczner Ferencznek

folyó évi szeptember hó 13-án, reggeli 5 órakor, életének 97-ik évében, hosszas szenvedés után történt jobblétre szenderültét.

A megboldogult drága halott földi maradványai szeptember hó 14-én d. u. 4 órakor fegnak a felső temető halottas csarnokában a róm. hath. anyaszentegyház szertartásai szerint beszenteletetni és az ugyanottani családi sírhelyen az örök nyugalomnak átadni.

Az engesztelő szent-mise áldozat a boldogult lelki üdvéért f. é. szeptember hó 15-én d. e. 10 órakor fog a főtisztelendő minorita-atyák szentegyházában az egek Urának bemutatni. 121

Aldott legyen drága emlékezetel

Arad, 1915. szeptember hó 13-án.

Jó tanács.

Beteg ön?

Orvoságot keres?

Régi egészségét óhajtja visszaeszeretni?

Szabadulni óhajt bajától?

Értékes, kipróbált szer ajánlunk önnek! Nem is

Keserű, inkább savanyú! 3431

Igyék állandóan BORSZÉKI savanyúsított!

Kapható Aradon Kardos Miklós és Elos Armin óráknél.

* Az ezen rovat alatt közzétettakat nem vállalunk felelősséget.

APOLLO

SZÍNHÁZ.

Szeptember hó 14., 15., 16.,
kedden, szerdán és csütörtökön

TRIKOLOR

FILM.

A becsapott újságíró
Komédia 2 felvonásban.

Örház

a Kárpátokban

Aktuális dráma 3 felvonásban.

Irta: GERE ZSIGMOND.

Rendezte: ZILAHY GYULA.

Tutyu és Totyó

Vígjáték 3 felvonásban.

Az előadások kivételesen
5, 7 és 9 órakor kezdőd-
nek és

nem folytatélagosak

Következő

ujdonságok

érkeztek

KERPEL IZSÓ

100,000 kötetes

kölcsönkönyvtárába:

Howard B.: A rojtosmas salgot, Andrejew Leonid: A hét akasztott, Franyó Zoltán: A kárpáti harcokról, Fehéri Armánd: A nyugati harostérről, Gábor Andor: A kozák, Sebők Imre: A Szaharában, Méray Horváth Károly: Amerika césárja, Br. Váradi Balogh György: Ahol az égyszól, Székra: Ez az, Haggard Rider: Ayosha visszatér, Lázár Miklós: Fronton, Kálnoki Isidor: Háborus tréfák, Landsauer Béla: A nagy esztendő, Herceg: Sarajevótól Lodzsig, Lovik Károly: Egy elkésett lovag, Malonyay: A virtus, Szomaházy: Egy kém története, Móricz Zsigmond: Mese a zöld fűvön, Barabás Arthur: Kis mesék a csúszóknek, Karinthy Frigyes: Beszéljünk másról, Bródy Sándor: Il Fehérkönyv, Ambrus Zoltán: A lóparti gyilkosság, Koch: Az anyajegy, Knut: Linke szerkesztő, Heyking: Csun, Zemplényiné: A leghatalmasabb érzés.

Németben: Melanier u Delphi: Chaufferette, das Modellmadel, Durr Max: Die Geschichte von Herr Steinhausers Uhr, Holländer Félix: Sturmwind im Westen, Bajor Johann: Ein Mann des Volkes, Michel Robert: Die Häuser an der Dammija, Jordan W. Die Sebalds, Birbaum Oltó Julius: Di Haare der heiligen Fringilla, Diers Marie: Das altzu gute Herz, Aram Kurt: Der Schatten, Jordan W. Die Sebalds, Boy Ed Ida: Ein Augenblick im Paradies, Richard Voss: Mit Weinkrub im Haar, Vollquartz Ingeborg: Peterzen und ihre Schwestern, Dahl: Der Zuchtmeister, Ballastrem: Weiße Tauben, Eden: Graf Alexis Bodiskov, Glyn: Drei Wochen, Harder: Thönerne Füße, Rachel: Bald bereit, Die heilige Rita, Werder: Im Inselmeer, Aage Madelung Die Gezeichneten, Zobeltitz: Aus tiefem Schacht, Rasmussen: Was Frauen wollen, Schublin: Die Fkrecht nach Amerika, Hariwig: Haus Bikenbach, Zobeltitz: Der Herr im Hause, Werder: Die Meistertelge, Harder: Erbsünde.

**Kölcsöndíj: havonként 1 korona
40 fillér vagy kötetenként fi-
zetve 10 fillér.**

Vidéki bérlek is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

A zenemű-kölcsöntárba

is meglepő szép

ujdonságok érkeztek.

Zenekölcsöntári díj havi 2 korona,
vagy füzetenkint 20 fillér.

Legújabbak: Bogdán: Ha gondolsz az országokra, jászminokra, stb. Leopold: Ha bevonnul a párom! Bodrogi: Ússzel virul, árván virul... stb! Anyos: Ha meglátom elkerülöm... Gerzsó: Elmentek már a Fatónak, Dr. Kacsóh: Piros élet — fehér álom! Leitner P.: Berugtam én rettentően, Leitner P.: Mindig csak váriak, H. Klee: Honvédhuszár, Hatényi Heidelberg: Májusi estén, Walzer.

**Egyes könyvek és egész
könyvtárak vétele; könyv-
tárak kiegészítése és
berendezése**

KERPEL IZSÓ,

könyv-, zenemű- és papír-
ereskedése Aradon.

Ziffer és Hollós
írógépvállalatát
Weitzer János-u 11.
szám alá (főpostával
szemben)

Underwood írógépiszkola!
helyezte át.
Underwood írógépiszkola!

Zongora- oktatást

nyerhetnek kezdők, kitűnő,
practicus módszer szerint.
Legjutányosabb ár mellett.

Cím a kiadóhivatalban. 1987

Fagyapot,
mindennemű csomagolásra,

5 kg-os Szőlőládikák,

Állványok,
gyümölcs kezeléséhez és el-
tartásához

prompt szállítható.

Munk R. és Társa
csomagolóhordó és faárugyár
Karánsebes. 3283

Brádon,

az állomás közelében 600
darab talponálló

tölgyfa
műfának

eladó.

Cím a kiadóhivatalban. 3538

Használt ólom megvételre kerestetik.

Felhívás!

Felbivjuk az igen tisztelt vevőinket és a siremléket vásárló közönséget, hogy mindannak dacára, hogy ma már mindketten mint katonák hazafiui kötelességünket teljesítjük, üzemünket és sűrűüzletünket teljes személyzettel és **Drasztyl Nándor ur** üzletvezetőnk személyes vezetése mellett teljes egészében tovább folytatjuk, az **5 27 évi gyakorlata** é szakmában elég garancia arra, hogy ezentul is minden igényeket kielégíthessünk és a munkák leglelkiismeretesebben elvégeztessenek.

Legpontosabb
munka!

Legolcsóbb
árak!

Minden munkáért 20 évi szavatosság!

Becsés jóindulatukat és támogatásukat kérve, kiváló
tisztelettel: 3363

Menrath és Steiner
sirkőkereskedők és kőfaragó mesterek,
József főherceg-ut 11. szám.

Intelligens leány,

aki románul beszél és a gyógyszerészettel foglal-
kozni akar,

felvétetik

Hajós Árpád gyógyszertárában.

Gyöngyfehér fogakat
nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A
szájüreget desiniciálja, utóíze
igen kellemes. Ára egy porcellán-
szelencének 60 fillér.

Lábizzadás,

kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmu-
lik a „PEPPO” folyadék és
Peppo” hintőpor segítségével.
Szárít! Szagtalanít!
Peppo folyadék ára utasítással 1 korona.
Peppo-hintőpor ára utasítással 70 fillér.

Fenti szerek kizárólagos készítője és egyedüli nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrásy-tér 22. sz. (Megyeházzal szemben.)

Miután sikerült
egy tömegben

3000

méter

őszi és téli
szöveteket

2000

méter

fekete és divat

bársonyt

rendkívül előnyösen
beszereznünk.

**Saját
érdeke,**

hogy őszi és téli szük-
ségletét az olcsóságok-
ról már ismert üzleteink-
ben szerezzé be mielőbb.

Kész pongyo-
lák már 496 fill.-től

Flanell bluzok
már 296 fill.-től

Fekete divat-
aljak már 7.-kor.-tól
feljebb.

Etvállaljuk minden e
szakmába vágó cikkek
mérték utáni elkészíté-
sét jutányos árában.

Vidékre utánvét mel-
lett gyorsan és ponto-
san szállítunk.

Tessék mintákat kérni.

Tisztelettel:

**Marosparti
Áruházak**
tulajdonosa.

Főüzlet:
Forray-utca gróf Hunyady-palota.

Fióküzlet:
Weitzer J.-u. a főposta mellett.

Ne feledje el, ha megrendelést eszközöl, lapunkra hivatkozni.

A rezervista álma.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítódik. Minden szó 4 fillér. Vastagabb betűkkel 8 fillér. Vastagabb betűkkel kívánt szavak aláhúzással jelzendeők. A legkisebb hirdetés 60 fillér. Az apróhirdetések előre fizetendők. A hirdetések délután 1/2 óráig vételek fel.

ELLÁTÁS.

Uri családnál
16 házi ebédkoszt, házból kihordva kapható. Értekezni lehet Fejér Gyula fűszerkereskedőnél. 3523

OKTATÁS.

Magántanítók
felolvasással előkészítettek, összevont vizsgálatokra is jár felinterjúban Arad, Chorin Áron-u. 1. (bejárók v. bentlakók.) 8469

ALKALMAZÁST KERES.

Szolíd
németül is beszélő nő magános urhoz, vagy urcsaládhoz házzvezetőnek esetleg nagyobb gyermekekhez ajánlik. Cím a kiadóban. 8542

Okleveles jegyző,
szorgalmas, megbízható, megfelelő foglalkozást keres, mint kisegítő is elmegy. Cím a kiadóhivatalban. 8541

Jegyzői írónő
jóírásu, biztos számoló, szorgalmas komoly urleány, 8 havi gyakorlatú, ajánlik Arad környékére. Síves megkereséseket zárt levélben feltételekkel kér. Cím megismerhető a kiadóhivatalban. 8543

Irodistanő
ki perfekt gépkönyv, német nyelvben jártas, délutáni foglalkozást keres. Síves megkeresést kér, „Délutáni foglalkozás” jellegére a kiadóhivatalban. 8545

Fehérnemű javítást
elfogad Kápolna-u. 3. 8525

7 polgárit végzett
s pénzügyi gyakorlatú bíró fiatal ember, pénzügyi ismereteket gyakorolhat ajánlik. Cím a kiadóhivatalban. 8521

Intelligens nő
paroházhoz vagy nagyobb urházhoz pusztára házzvezetőnek ajánlik. Cím Zimándi-ut 7. 8509

Egy ügyes mosónő
uri házakhoz ajánlik. Sós Józsefné, Aranykő-utca 15. 8518

ALKALMAZÁST NYER.

Jó házból való tanulóleány felvétetik Roth Testvérek papírüzletében. 8519

INGATLAN.

Közép-utca 25/a. sz.
jól jövedelmező ház, előnyös feltételek mellett eladó. Bővebbet az Aradi Kereskedelmi Banknál. 8545

Aradkövi

a hegyen egy 1700 m-es szőlő terméssel együtt eladó. Bővebbet Keiler Jánosnál Óthalom 481. sz. alatt. 8539

KIADÓ LAKÁS.

Kiadó lakás.
Batthyány-utca 32. számú (Kohn-féle) ház II. emeletén lévő egy hatszobás lakás összes mellékhelyiségekkel együtt 1915. november 1-től 1916. május 1-ig bármi elfogadható áron kiadó. Felvilágosítással szolgál Dr. Fischer Jenő ügyvédi irodája (Batthyány-utca 27.) d. u. 1/3-5 óráig. 8547

Teljesen berendezett
modern, légfűtéses, háromszobás lakás kiadó. Megtekinthető délelőtt Apponyi-ut 8. I. 8. 8527

Modern

négyszoba, előszobából álló parkettázott földszinti lakás (egyik utcai szobába lépcsőházból külön bejárat) villany, gázberendezéssel, Török L.-u. 1/b. új házból november 1-ére kiadó. 2647

Kiadó!

elegánsan butorozott 2 szobás lakás, fürdőszoba (gázkályhával), esetleg könyvháználattal is. Értekezhetni 1/2-től 1/4-ig Könyök-utca 6. sz., földszint 5. 8361

2 szobás

udvari lakások Andrássy-tér 8. sz. alatt azonnalra kiadók. Bővebbet a házmesternél.

Andrássy-tér 8. sz.

alatt egy I. emeleti utcai lakás, mely irodának, vagy üzleti célra igen alkalmas, azonnalra kiadó. Bővebbet a házmesternél.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Egy
jókarban lévő biliárd asztal olcsón eladó Altmann Ignácnál Pankota. 8549

10 darab
nagy boroshordó eladó, Arad Gáj Temető-u. 21. 8540

Burgonya

válogatott, prima minőségű kapható kg.-ként 12 fillér árban Dr. Králits Lajos gazdaságában, Pankota. 8497

Lack

1 pántos cipő párja K 8, bársony pántos K 8, chewro 1 pántos K 11, bársony fűzős regatta K 11, bársony gombos regatta K 11, lack 1915. divat, 1/2, Tango K 10. Cipő Tözsde, Apolló mozi mellett. 8405

Veszek

uraktól levetett férfi ruhát, utazó városi bundát, valamint használt butorokat a legmagasabb árban. Bleier Ignác, Szent Pál utca 12. 8085

Szobagömböcs-
készülék, majdnem új, eladó. Cím a kiadóhivatalban. 8612

2 darab

70 hl-es boros hordó a világi hegyen eladó. Címek a kiadóhivatalba kértnek. 8511

Citrom

olcsóbb mint a piacon, legfinomabb körtét, szőlőt és más gyümölcsöt ajánlok. Galler Anna, Deák Ferenc-utca Fehér Kereszt épület. 8385

Új és használt

iskolakönyvek Pichler Sándor könyv-, és papírkereskedésében. Szabadság-tér 1. Telefon 808. 781

Költözők
figyelmébe!

villany bevezetéseket,
csillár átszereléseket
jutányosan végez 481

Kalmár József
villanyszerelési vállalata
Arad, Salac-utca 2. sz.
242. Telefonszám 242.

Aranyat

és
Ezüstöt

legmagasabb áron vesz,
vagy becsere; ugyisint
régiségeket vesz és elad 603

Losonczy Lajos
óras és ékszerész üzlete
ARAD, Szabadság-tér.
Telefon 964.

Hirdetmény.

Folyó hó 17-én, pénteken reggel 8 órakor az aradi lóvásártéren a kisszentmiklósi lókörházból

kimustrált 14 darab ló

nyilvános árverésen el fog adatni.

Kisszentmiklós, 1915. szeptember 13. 8546

A kisszentmiklósi lókörház parancsnoksága.

ZSIR

prima, egészséges idei.

Szalonna

Burgonya

napi árban kapható

Kalmár Endréné
Arad, Asztalos Sándor- és
Chorin-utca sarok. 2500
670. Telefon szám 670.

Nagyszerűen bevált a hazánkban hírdőknél és általában mindenképpen mint legjobb

Méldalmeszláplító hatású

meghűlés, rheuma, köszvény, influenza, torok-, mell- és hátfájás stb. esetében

Dr. Richter-féle

Horgony-Liniment. caposol

Horgony-Fala-Exponer pótléka.

Üvege K. -80, 140, 2-

Kapható gyógyszerüzletekben vagy közvetlenül az „Arany országhoz” című Dr. Richter-féle gyógyszerüzletben. Erőse-1, Előzetesár. 6.

Raportból az állítók.

8809